

OIK-30 Pekkola Virva

22.04.2010

EDUSKUNTA
SUURI VALIOKUNTA

Viite

Asia

Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa 1.1. - 31.12.2009

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti Eduskunnan suurelle valiokunnalle tiedoksi selvitys Suomen hallituksen toimista EU-tuomioistuinasioissa sekä EU-rikkomusasioissa ajalla 1.1.-31.12.2009.

Yksikön päällikkö

Joni Heliskoski

LIITTEET EU-tuomioistuinasiat-yksikön selvitys sähköisenä

Asiasanat	tuomioistuintapaus, Euroopan yhteisöjen tuomioistuin
Hoitaa	UM
Tiedoksi	EK

Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuin- asioissa ja EU-rikkomus- asioissa

1.1.–31.12.2009

ulkoasiainministeriö • oikeuspalvelu • EU-tuomioistuinasiat

*Åtgärder av Finlands regering i EU-domstolsärenden
och i EU-överträdelseärenden 1.1.2009-31.12.2009*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Oikeuspalvelu

EU-tuomioistuinasiat

Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa

1.1.–31.12.2009

TIIVISTELMÄ

Tässä kertomuksessa kuvataan Suomen hallituksen toimia EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa vuoden 2009 aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemiä asioita. Euroopan unionin tuomioistuin muodostuu unionin tuomioistuimesta, unionin yleisestä tuomioistuimesta ja virkamiestuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen, jonka tehtävänä on varmistaa, että perustamissopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. EU-tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa kolmeen pääryhmään: *ennakkoratkaisupyyntöihin*, jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin *suoriin kanteisiin* ja unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista yhteisöjen tuomioistuimeen tehtyihin *valituksiin*. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn tekemällä niissä *kirjalliset huomautukset*. Lisäksi niillä on oikeus tehdä väliintulo kaikissa EU-tuomioistuimessa vireillä olevissa kanneasioissa. Lisäksi jäsenvaltiot esiintyvät unionin tuomioistuimessa vastaajina komission nostettua sitä vastaan kanteen ja kantajina nostaessaan itse kanteen toimielintä vastaan.

EU-rikkomusasioilla tarkoitetaan Euroopan komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa jäsenvaltion ja komission välinen yhteisymmärrys ilman että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Menettely jakaantuu virallisen huomautuksen ja perustellun lausunnon vaiheeseen. Näiden menettelyvaiheiden läpikäynti on edellytys sille, että komissio voi nostaa jäsenvaltiota vastaan rikkomuskanteen. Komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan myös unionin tuomioistuimen täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn. Mikäli menettely etenee unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja tuomioistuin katsoo, ettei täytäntöönpanoa ole suoritettu asianmukaisesti, jäsenvaltio voidaan määrätä maksamaan sakkoa unionille.

EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioiden hoito kuuluu Suomessa ulkoasiainministeriön EU-tuomioistuinasiat-yksikön tehtäviin. Suomea EU-tuomioistuimessa edustavat valtioneuvoston jäsen ja valtioneuvoston oikeusminister. Valtioneuvoston jäsenenä toimii EU-tuomioistuinasiat-yksikön päällikkö.

Kertomuskautena annettiin tuomioita useissa Suomen kannalta merkittävässä EU-tuomioistuinasioissa. Komission käynnistämässä rikkomusasioissa annetuista tuomioista voidaan mainita seuraavat:

Unionin tuomioistuin antoi 19.3.2009 tuomionsa autoverotusta koskevassa asiassa C-10/08, *komissio v. Suomi*. Asia koski maahantuoduista autoista kannettavasta autoverosta perittävää arvonlisäveroa, jonka arvonlisäverolliset toimijat saivat vähentää. Unionin tuomioistuin katsoi, että autoverosta kannettavan arvonlisäveron vähennysoikeus oli unionin oikeuden vastainen. Suomen lainsäädäntöä oli muutettu tältä osin jo ennen unionin tuomioistuimen tuomiota.

Unionin tuomioistuin antoi 6.10.2009 tuomionsa yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskevassa asiassa C-335/07, *komissio v. Suomi*. Komissio katsoi, että yhdyskuntajätevesidirektiivi edellyttää, että kaikkien tietyn suuruusluokan ylittävän taajamien yhdyskuntajätevedet käsitellään tehostetusti sekä typen että fosforin osalta. Suomen näkemys oli, että direktiivin mukaan se, suoritetaanko tehostettu käsittely typen, fosforin vai molempien osalta, riippuu paikallisista olosuhteista eivätkä paikalliset olosuhteet Suomessa ole kaikissa tapauksissa sellaiset, että tehostetulla typenpoistolla voitaisiin parantaa vesien tilaa. Unionin tuomioistuin hylkäsi komission kanteen ja vahvisti Suomen tulkinnan oikeaksi.

Unionin tuomioistuin hylkäsi 29.10.2009 antamassaan tuomiossa komission Suomea vastaan nostaman kanteen asiassa C-246/08, *komissio v. Suomi*, joka koski oikeusaputoimistojen arvonlisäverovapautta. Komissio katsoi, että osa oikeusaputoimistojen neuvontapalveluista tulisi olla arvonlisäverovelvollista.

Unionin tuomioistuin katsoi, etteivät oikeusaputoimistot harjoita taloudellista toimintaa, joten niiden toiminnasta ei tule unionin oikeuden mukaan kantaa arvonlisäveroa.

Unionin tuomioistuin antoi 19.11.2009 ratkaisunsa asiassa C-118/07, *komissio v. Suomi*, joka koski eräisiin Suomen ennen EU-jäsenyyttä tekemiin investointisuojasopimuksiin sisältyviä pääoman ja maksujen siirtoja koskevia määräyksiä. Komissio katsoi kanteessaan, että kyseisten määräysten vuoksi Suomi ei voi noudattaa EY:n toimielinten EY:n perustamissopimuksen nojalla toteuttamia maksujen ja pääomien vapaata liikkuvuutta rajoittavia toimenpiteitä. Unionin tuomioistuin hyväksyi komission kanteen ja katsoi, ettei Suomi ole täyttänyt unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole käyttänyt aiheellisia keinoja poistaakseen perustamissopimuksen ja kyseisten määräysten välillä olevat ristiriidat.

Unionin tuomioistuin hyväksyi 15.12.2009 antamassaan tuomiossa komission asiassa C-284/05, *komissio v. Suomi*, nostaman kanteen, joka koski puolustustarvikkeiden tulliton tuontia vuosina 1998–2002. Suomi katsoi, että tulliton tuonti oli sallittua EY 296 artiklan nojalla, jonka mukaan jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusasetujensa vastaiseksi ja voi toteuttaa keskeisten turvallisuusasetujensa turvaamiseksi tarpeelliseksi katsomansa toimenpiteet. Unionin tuomioistuimen mukaan EY 296 artiklan soveltamisedellytykset eivät täyttyneet. Unionin tuomioistuin hyväksyi samana päivänä myös komission viittä muuta jäsenvaltiota vastaan nostamat vastaavat kanteet. Suomi tuki näitä jäsenvaltioita väliintulijana.

Unionin tuomioistuin antoi kertomuskautena tuomionsa myös useissa ennakkoratkaisuasioissa ja suorissa kanneasioissa, joiden käsittelyyn Suomi osallistui. Näistä ennakkoratkaisuasiat C-525/06, *Nationale Loterij* ja C-42/07, *Liga Portuguesa*, koskivat kansallisia vedonlyöntimonopoliin yhdenmukaisuutta unionin oikeuden kanssa ja yhdistetyt asiat C-171/07 ja C-172/07, *Apothekerkammer des Saarlandes ym.*, apteekkeja koskevan toimilupajärjestelmän unionin oikeuden mukaisuutta. Lisäksi unionin tuomioistuin antoi tuomionsa muun muassa neljässä suomalaisten tuomioistuinten vireille panemassa ennakkoratkaisuasiassa. Nämä asiat koskivat osinkoverotukseen ja viestintämarkkinoihin liittyviä kysymyksiä sekä Bryssel II a –asetuksen ja joukkovähentämisdirektiivin tulkintaa. Sellaisista suorien kanteiden, joiden käsittelyyn Suomi osallistui väliintulijana, osalta unionin tuomioistuin antoi vuoden 2009 aikana tuomionsa muun muassa asiassa C-438/07, *komissio v. Ruotsi*, joka koski yhdyskuntajätedirektiivin tulkintaa ja asioissa C-205/06, *komissio v. Itävalta* ja C-249/06, *komissio v. Ruotsi*, jotka koskivat ennen EU-jäsenyyttä solmittuja investointisuojasopimuksia.

SAMMANFATTNING

Avsikten med föreliggande rapport är att utreda åtgärder av Finlands regering i EU-domstolsärenden samt i EU-överträdelseärenden under 2009.

Med EU-domstolsärenden avses mål som är anhängiga vid Europeiska unionens domstol. Europeiska unionens domstol består av tre domstolar: domstolen, tribunalen och personaldomstolen. Domstolen utövar den dömande makten i EU. Den har främst till uppgift att pröva unionsrättsakters lagenlighet samt att sörja för att EU-rätten tillämpas och tolkas enhetligt. Ärenden som behandlas vid EU-domstolen kan delas in i tre huvudgrupper: begäran om förhandsavgörande, direkt talan som har väckts mot en medlemsstat eller ett organ och överklagande som har anförts till unionens domstol angående de domar som tribunalen har gett. Medlemsstaterna kan delta i behandlingen av förhandsavgöranden genom skriftliga yttranden. I en direkt talan kan en medlemsstat delta antingen som sökande, svarande eller intervenient. I besvärärenden kan en medlemsstat delta antingen som ändringssökande, svarande eller intervenient.

Med EU-överträdelseärenden avses administrativa förfaranden som kommissionen inleder mot en medlemsstat när den har brutit mot sina medlemskapsförpliktelser. Avsikten med förfarandet är att nå enighet mellan medlemsstaten och kommissionen och att avsluta förfarandet utan att ärendet behöver avgöras av unionens domstol. I början av den officiella fasen av förfarandet ger kommissionen medlemsstaten en formell underrättelse. Ifall medlemsstatens svar på underrättelsen inte tillfredsställer kommissionen kan den ge medlemsstaten ett motiverat yttrande. Dessa faser måste gås genom innan kommissionen kan väcka en talan mot medlemsstaten i unionens domstol. Kommissionen kan inleda ett överträdelseförfarande också när domstolen redan har meddelat en dom, men medlemsstaten enligt kommissionen inte har vidtagit de åtgärder som behövs för att verkställa domen. Domstolen kan också föreskriva en medlemsstat att betala böter till unionen om domstolen anser att medlemsstaten inte har uppfyllt de uppgifter de har åtagit sig.

Det är utrikesministeriets enhet för EU-domstolsärenden som ansvarar för EU-domstolsärenden och EU-överträdelseärenden. I EU-domstolen representeras Finland av ett statsombud eller av ombudets ersättare. Finlands statsombud vid EU-domstolen är enhetschefen för EU-domstolsärenden.

Under rapportperioden meddelade EU-domstolen domar i flera ärenden av betydelse för Finland.

Den 19 mars 2009 meddelade domstolen sin dom i målet C-10/08, kommissionen mot Finland. Målet gällde dels uppbörden av mervärdesskatt på bilskatten på importerade bilar, dels rätten att dra av skatten i beskattningen. Domstolen ansåg att rätten enligt Finlands nationella lagstiftning att dra av skatten strider mot EU-rätten. Finland hade ändrat sin lagstiftning i detta avseende redan innan domen meddelat.

Den 6 oktober 2009 meddelade domstolen sin dom i målet C-335/07, kommissionen mot Finland, som gällde hantering av avloppsvatten från tätbebyggelse. Kommissionen ansåg i sin talan att direktivet om rening av avloppsvatten förutsätter att alla de utsläpp från reningsverk för avloppsvatten från tätorter av en viss storlek när det gäller kväve och fosfor måste efterbehandlas på det sätt som förutsätts i direktivet. Finlands ståndpunkt var att direktivets krav på en mera långtgående rening av kväve, fosfor eller båda ska tillämpas beroende på de lokala förhållandena. De lokala förhållandena i Finland är inte alltid sådana att effektivare rengöring skulle förbättra vattenkvaliteten. Domstolen förkastade kommissionens talan och bekräftade att Finlands tolkning av direktivet var korrekt.

I sin dom den 29 oktober 2009 förkastade domstolen kommissionens talan i målet C-246/09, kommissionen mot Finland. Kommissionen ansåg att en del av de juridiska rådgivningstjänsterna ges av de statliga rättshjälpsbyråerna ska inkluderas i tillämpningsområdet för mervärdesskatt. Domstolen ansåg

att de statliga rättshjälpsbyråerna inte bedriver någon ekonomisk verksamhet i den mening som avses i direktivet om mervärdesskatt och de därför kan lämnas utanför mervärdesskattskyldigheten.

I sin dom av den 19 november 2009 meddelade domstolen sin dom i målet C-118/07, kommissionen mot Finland. Målet gällde bestämmelser om kapitalöverföringar och betalningsordningar som ingår i ett antal fördrag som Finland hade ingått innan EU-medlemskapet. Kommissionen ansåg i sin talan att dessa bilaterala avtal kunde hindra en tillämpning av sådana restriktioner för kapitalrörelser och betalningar som Europeiska unionens råd får anta med stöd av EG-fördraget. Unionens domstol godkände kommissionens talan och ansåg att Finland hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt EG-fördraget, genom att inte vidta lämpliga åtgärder för att undanröja oförenligheterna mellan fördraget och de bestämmelser om överföringar av kapital som finns i de omtvistade bilaterala avtalen.

I sin dom av den 15 december 2009 godkände domstolen kommissionens talan om tullfri import av militär utrustning under perioden 1998-2002 i målet C-284/05, kommissionen mot Finland. Finland ansåg att den tullfria importen var tillåten enligt artikel 296 EG, enligt vilken ingen medlemsstat ska vara förpliktad att lämna sådan information vars avslöjande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen. Enligt artikeln får varje medlemsstat vidta åtgärder som den anser nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen. Enligt domstolen hade Finland inte styrkt att de nödvändiga villkoren för att tillämpa artikel 296 EG är uppfyllda. Samma dag godkände domstolen en motsvarande talan av kommissionen mot fem andra medlemsstater. Finland stödde dessa medlemstater som intervenient i deras mål.

Unionens domstol meddelade sin dom också i flera förhandsavgöranden och mål om direkt talan, där Finland under rapportperioden deltog i förhandlingarna. Förhandsavgörandena C-525/06, Nationale Loterij, och C-42/07, Liga Portuguesa, gällde nationella spelmonopol och de förenade målen C-171/07 och C-172/07, Apothekerkammer des Saarlandes m.fl., hur systemen för apotekstillstånd stämmer överens med unionsrätten. Vidare meddelade domstolen sin dom bland annat i fyra förhandsavgöranden initierade av finska domstolar. Dessa ärenden gällde frågor om dividendskatt och kommunikationsmarknader samt tolkning av förordningen Bryssel II a och direktivet om kollektiva uppsägningar. Domstolen meddelade sin dom också i vissa mål där Finland fungerade som intervenient, nämligen i mål C-438/07, kommissionen mot Sverige, som gällde tolkning av direktivet om rening av avloppsvatten samt C-205/06, kommissionen mot Österrike, och C-249/06, kommissionen mot Sverige, som gällde investeringsskyddsavtal som hade ingåtts innan EU-medlemskapet.

1	TAUSTAA	8
2	TUOMIOISTUINASIAT	13
2.1	ENNAKKORATKAISUASIAT	13
2.1.1	Tuomiot	13
2.1.2	Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset	21
2.1.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	23
2.2	SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET	28
2.2.1	Tuomiot	28
2.2.2	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	31
2.3	VALITUSASIAT	32
2.3.1	Tuomiot	32
2.3.2	Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset	32
2.4	VÄLIINTULOT	33
2.4.1	Tuomiot	33
2.4.2	Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset	40
2.4.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	42
2.5	LAUSUNTOPYYNNÖT	47
2.5.1	Lausunnot	47
2.5.2	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	47
3	RIKKOMUSMENETTELYT	48
3.1	EY 226 / SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET	49
3.2	EY 226 / SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT	52
3.3	EY 228 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET	54
4	VALTION TUKEA KOSKEVAT MUODOLLISET TUTUKINTAMENETTELYT	55
5	NOTIFIKAATIOT	55

1 TAUSTAA

Tämän kertomuksen tarkoituksena on selvittää Suomen hallituksen toimia EU-tuomioistuinasioissa sekä Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämissä EU-rikkomusmenettelyissä vuoden 2009 aikana. EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan unionin tuomioistuimessa sekä unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevia asioita.

Kertomuksessa kuvataan ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevat asiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut.

Lisäksi kertomuksessa käydään läpi ne EU-rikkomusmenettelyt, jotka komissio on kertomuskauden aikana käynnistänyt virallisella huomautuksella tai joita se on jatkanut perustellulla lausunnolla. Osa rikkomusmenettelyistä on johtanut tarpeeseen muuttaa Suomen lainsäädäntöä tai viranomaiskäytäntöä.

Lisäksi kertomuksessa selvitetään niitä valtiontukia koskevia tutkintamenettelyjä, joihin Suomi on kertomuskaudella osallistunut.

Euroopan unionin tuomioistuin

Luxemburgissa sijaitseva *Euroopan unionin tuomioistuin* muodostuu unionin tuomioistuimesta, unionin yleisestä tuomioistuimesta ja virkamiestuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen.

Unionin tuomioistuin, unionin yleinen tuomioistuin ja virkamiestuomioistuin

Unionin tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista muun muassa unionin toimielinten väliset asiat, komission jäsenvaltioita vastaan nostamat jäsenyysoikeuksien rikkomuskanteet sekä jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten tekemät ennakkoratkaisupyyntö. Unionin tuomioistuin ratkaisee lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista tehdyt valitukset oikeuskysymysten osalta.

Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee ensimmäisenä oikeusasteena suurimman osan unionin toimielimiä vastaan nostetuista kanteista. Sen keskeiseen toimialaan kuuluu esimerkiksi yritysten kilpailuoikeudellisissa asioissa nostamien kanteiden ratkaiseminen.

Virkamiestuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat EU:n virkamiehiä koskevat riita-asiat.

Euroopan unionin tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa, että perustamissopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. Tuomioistuin valvoo unionin toimielinten toimien lainmukaisuutta ja varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Lisäksi tuomioistuin tulkitsee unionin oikeutta kansallisten tuomioistuimen tehdessä sille ennakkoratkaisupyyntöjä unionin oikeuden tulkinnasta.

Unionin tuomioistuinjärjestelmään tehtiin joitain muutoksia Lissabonin sopimuksella, joka tuli voimaan 1.12.2009. Sopimuksella muutettiin muun muassa tuomioistuimen nimeksi Euroopan unionin tuomioistuin. Unionin tuomioistuin oli aiemmin yhteisöjen tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin. Tuomioistuimen menettelyihin liittyviä muutoksia kuvataan jäljempänä.

EU-tuomioistuinasiat

Unionin tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa kolmeen pääryhmään: *ennakkoratkaisupyyntöihin*, jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin *suoriin kanteisiin* ja unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista yhteisöjen tuomioistuimeen tehtyihin *valituksiin*. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn tekemällä niissä *kirjalliset huomautukset*. Suorissa kanteissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *kantajana*, *vastaajana* tai *väliintulijana*. Valitusasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko valittajana, valitusasian vastaajana tai väliintulijana.

Suomen hallituksen on vastattava aina kaikkiin komission Suomea vastaan nostamiin suoriin kanteisiin. Lisäksi hallitus osallistuu lähes poikkeuksetta kaikkien suomalaisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle tekemien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn. Muista jäsenvaltioista tuleviin ennakkoratkaisuasioihin hallitus osallistuu silloin, kun se arvioidaan tarpeelliseksi Suomen etujen ajamiseksi tai unionin oikeuden kehittämiseksi. Samoin perustein Suomen hallitus voi tehdä väliintulon toista jäsenvaltiota koskevassa asiassa, nostaa kanteen esimerkiksi komissiota vastaan saadakseen unionin tuomioistuimen kumoamaan komission antaman päätöksen tai valittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta. Jäsenvaltion aktiivinen osallistuminen tuomioistuimessa vireillä oleviin oikeudenkäynteihin on yksi jäsenvaltion käytettävissä olevista keinoista vaikuttaa unionin oikeuden kehitykseen.

EU-rikkomusasiat

EU-rikkomusasioilla tarkoitetaan komission SEUT 258 (aik. EY 226) artiklan nojalla jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyyssvelvoitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa jäsenvaltion ja komission välinen yhteisymmärrys ilman että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Menettely voi alkaa komission asianomaisen pääosaston toimivaltaiselle ministeriölle lähettämällä *epävirallisella tiedustelulla*. Menettelyn virallisen vaiheen aluksi komissio lähettää jäsenvaltiolle – Suomessa käytännössä ulkoasiainministerille – *virallisen huomautuksen* ja tarpeen vaatiessa *täydentävän* virallisen huomautuksen. Mikäli jäsenvaltion viralliseen huomautukseen tai täydentävään viralliseen huomautukseen antama vastaus ei tyydytä komissiota, voi se toimittaa jäsenvaltiolle *perustellun lausunnon* ja edelleen *täydentävän perustellun lausunnon*. Komissiota eivät sido mitkään määräajat sen päättäessä perustellun lausunnon lähettämisestä. Jäsenvaltiolla on tavallisesti kaksi kuukautta aikaa vastata näihin komission kirjelmiin. Jos komissio ei ole tyytyväinen perusteltuun lausuntoon annettuun vastaukseen, se voi nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 258 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

SEUT 260 artiklan (aik. EY 228 artikla) nojalla komissio voi käynnistää unionin tuomioistuimen antaman tuomion täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn. Tällöin on kysymys siitä, että unionin tuomioistuin on jo antanut SEUT 258 artiklan nojalla tuomion, mutta jäsenvaltio ei komission mukaan ole toteuttanut tarvittavia toimia tuomion täytäntöönpanemiseksi. SEUT 260 artiklan mukainen menettely alkaa komission jäsenvaltiolle antamalla virallisella huomautuksella. Komissio voi tämän jälkeen nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 260 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan. Lissabonin sopimuksen tultua voimaan tuomion täytäntöönpanoa kanteen nostaminen ei enää edellytä perustellun lausunnon antamista menettelyssä.

Jos unionin tuomioistuin toteaa SEUT 260 artiklan mukaisessa tuomiossaan, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon.

Direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevissa asioissa unionin tuomioistuin voi Lissabonin sopimuksen tultua voimaan määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon jo SEUT 258 artiklan mukaisessa tuomiossaan.

Valtion tukea koskevat muodolliset tutkintamenettelyt

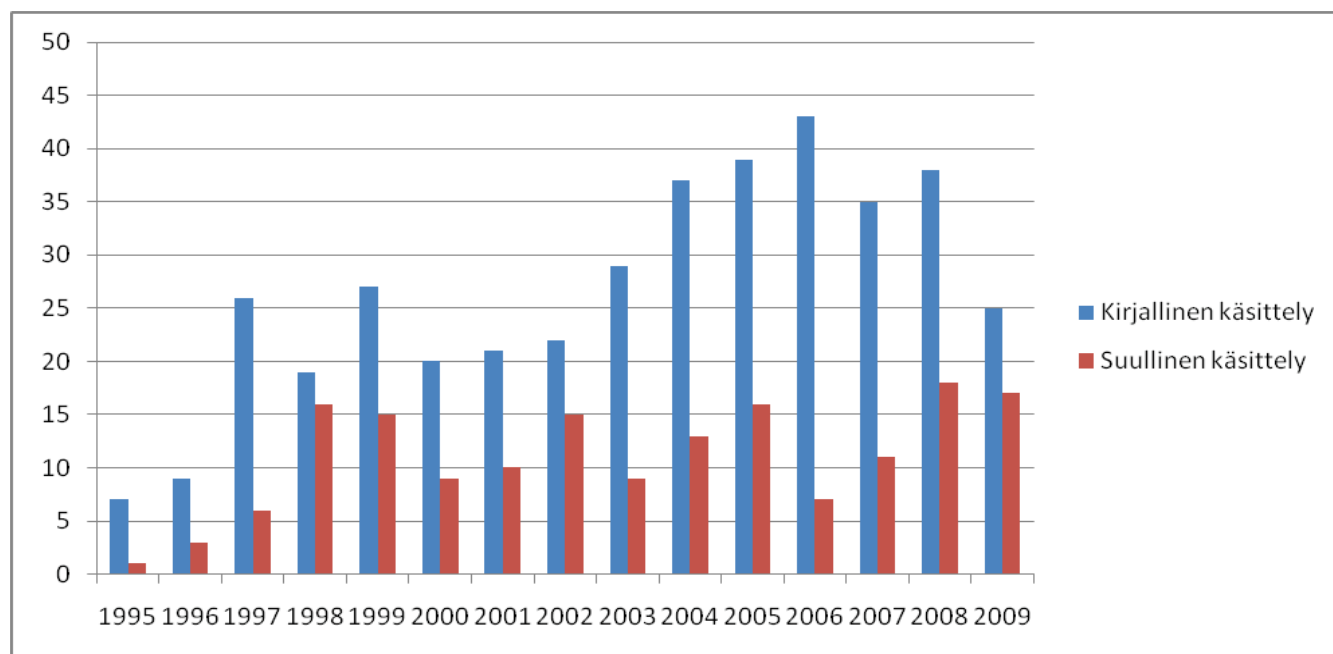
Valtion tukea koskevat muodolliset tutkintamenettelyt ovat komission SEUT 108 (aik. EY 88) artiklan 2 kohdan nojalla koskevia menettelyjä, jonka päätteeksi komissio tekee päätöksen tutkinnan kohteena olevan toimenpiteen unionin valtiontukisääntöjen mukaisuudesta. Muodollista tutkintamenettelyä edeltää toimenpiteiden alustava tutkinta. Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään komissio kehottaa asianomaista jäsenvaltiota esittämään huomautuksensa asiasta. Myös muilla asianomaisilla osapuolilla on mahdollisuus esittää huomautuksensa asiasta sen jälkeen, kun se on julkaistu unionin virallisessa lehdessä. Jos jäsenvaltio ei noudata muodollisen tutkintamenettelyn päätteeksi tehtyä komission päätöstä esimerkiksi laiminlyömällä päätöksen edellyttämän valtiontukien takaisinperinnän, komissio voi nostaa jäsenvaltiota vastaan kanteen unionin tuomioistuimessa. Jäsenvaltiolla on puolestaan mahdollisuus nostaa SEUT 263 (aik. EY 230) artiklan nojalla kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa komission päätöksen kumoamiseksi.

* * *

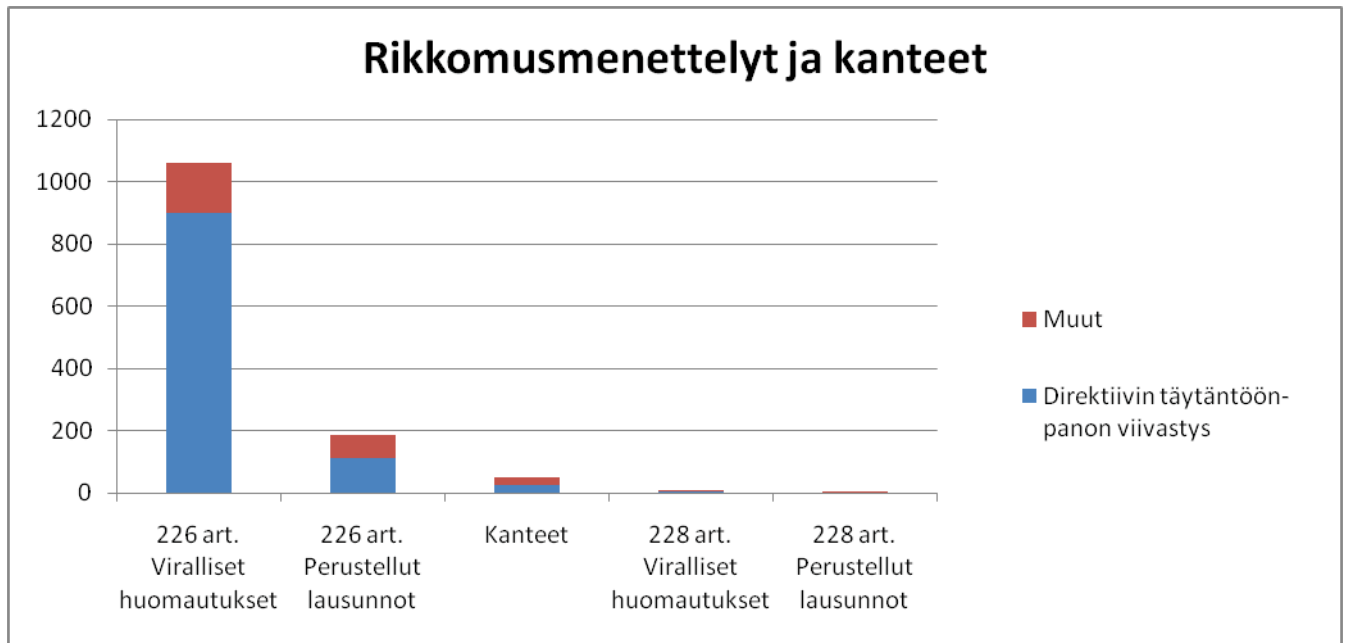
EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioita koskevia tilastoja

Oheisesta taulukosta ilmenee Suomen osallistuminen EU-tuomioistuinasioihin Suomen EU-jäsenyyden alusta vuoteen 2009 saakka. Kertomuskautena Suomi osallistui 24 asian kirjalliseen käsittelyyn ja 17 asian suulliseen käsittelyyn unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa.

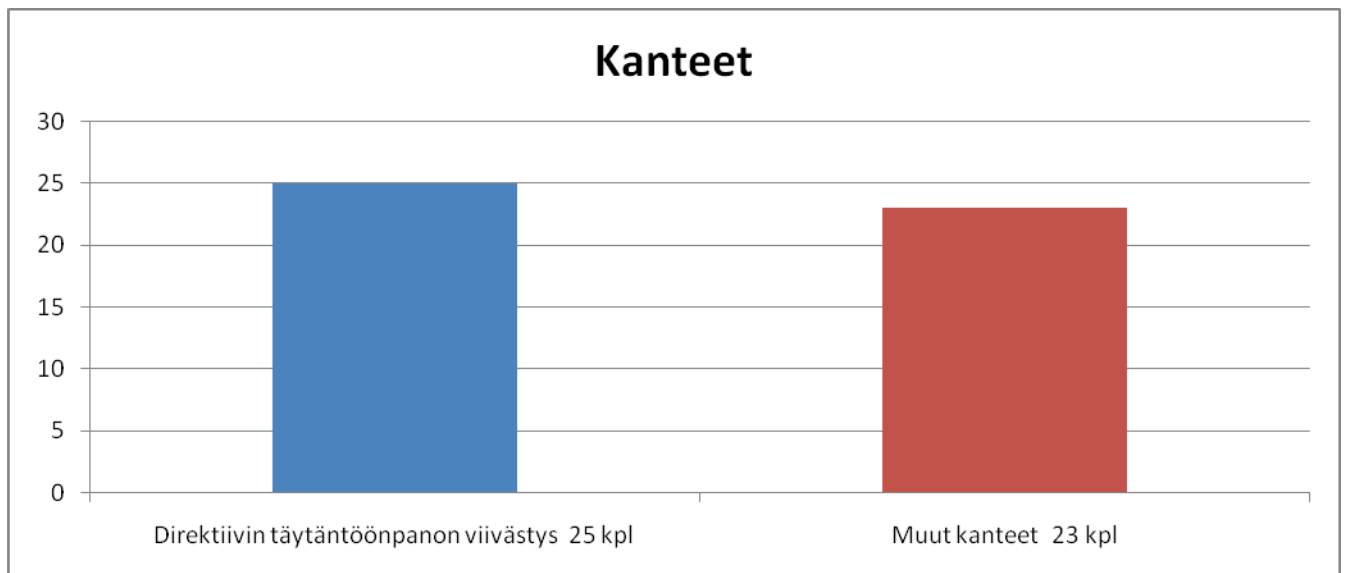
Suomen osallistuminen EU-tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden kirjalliseen ja suulliseen käsittelyyn vuosina 1995–2009

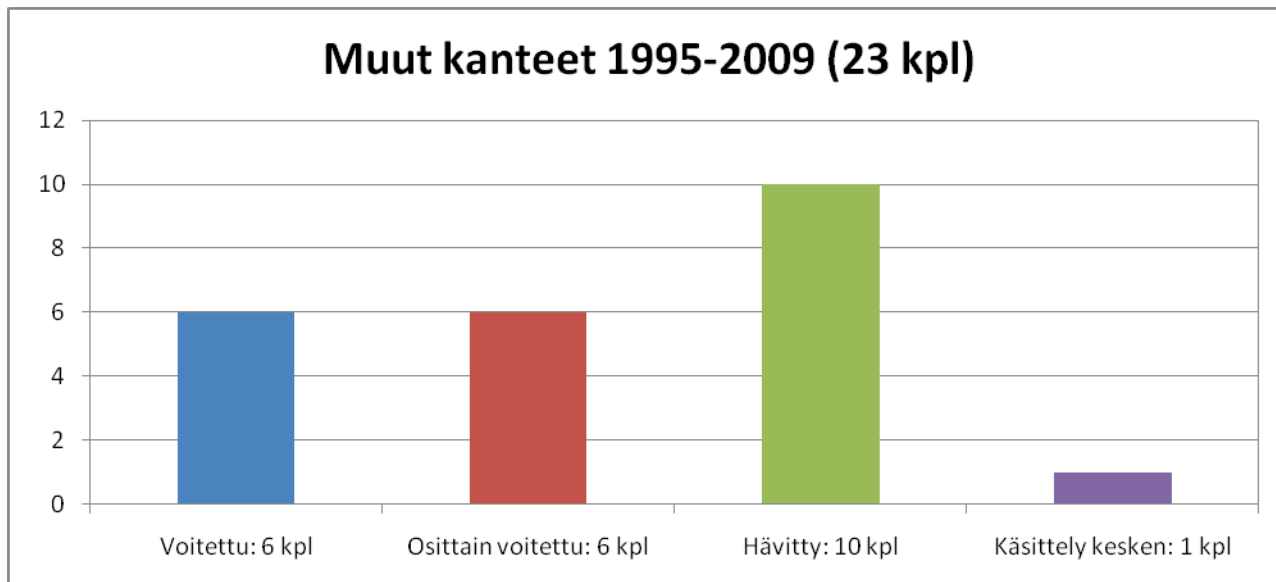
Oheisista rikkomusmenettelyjä koskevista taulukoista ilmenee komission Suomea vastaan käynnistämien rikkomusasioiden määrä Suomen EU-jäsenyyden alusta alkaen. Taulukoissa kuvataan myös virallisten huomautusten, perusteltujen lausuntojen ja kanteiden jakautumista direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin asioihin ja muihin asioihin.

Komission Suomea vastaan nostamat kanteet jaettuina direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin kanteisiin sekä muihin kanteisiin.

Muiden kuin direktiivin täytäntöönpanon viivästystä koskevien kanteasioiden lopputulos.

* * *

Suomea ovat unionin tuomioistuimessa kertomuskautena edustaneet yksikön päällikkö, valtionasiamies Alice Guimaraes-Purokoski sekä lainsäädäntöneuvos, valtionasiamiehen sijainen Joni Heliskoski. EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioita koskevat Suomen kannat on käsitelty EU-asioiden komitean alaisessa oikeudelliset kysymykset –jaostossa ja joissakin tapauksissa EU-ministerivaliokunnassa. Suomen hallituksen kannanotot on valmisteltu ulkoasianministeriön johdolla toimivissa eri ministeriöiden edustajista koostuvissa työryhmissä.

EU-tuomioistuinasiat-yksikkö

Ulkoasiainministeriön EU-tuomioistuinasiat-yksikkö vastaa EU-tuomioistuinasioiden sekä EU-rikkomusasioiden valmistelusta yhteistyössä toimivaltaisten ministeriöiden kanssa. Yksikkö vastaa myös komissiolle toimitettavista lainsäädäntönotifikaatioista ja pitää yllä EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioiden arkistoa.

Yhteystiedot:

EU-tuomioistuinasiat/OIK-30
Ulkoasiainministeriö
PL 417
00023 VALTIOEUVOSTO
Puh. 09-1605 5794 tai 09-1605 5718 (arkisto)
Fax 09-1605 5766
oik-30@formin.fi

Jäljempänä selostetaan lyhyesti kertomuskautena esillä olleet tuomioistuin- ja valvonta-asiat sekä Suomea koskevat tuomiot ja julkisasiamiesten ratkaisuehdotukset. Uusimmat tuomiot ja julkisasiamiesten ratkaisuehdotukset ovat nähtävissä Internet-osoitteessa <http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=fi>

2 TUOMIOISTUINASIAT

2.1 ENNAKKORATKAISUASIAT

Seuraavassa esitellään ensin ne SEUT 267 (aik. EY 234 artikla) ja EU 35 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on aikaisemmin osallistunut ja joissa on annettu tuomio tai määräys (2.1.1 jakso) tai julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (2.1.2 jakso) kertomuskautena. Tämän jälkeen käydään läpi ne vireillä olevat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut esittämällä kirjallisia tai suullisia huomautuksia (2.1.3 jakso).

SEUT 267 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisupyyntöissä kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaan pääasian kannalta merkityksellisten unionin oikeuden säännösten tai määräysten tulkintaa tai pätevyyttä.

EU 35 artiklan mukaiset ennakkoratkaisupyyntö koskevat EU:n poliisiyhteistyöhön ja rikosasioiden oikeudelliseen yhteistyöhön liittyvien puitepäästösten ja päätösten pätevyyttä ja tulkintaa. Lissabonin sopimuksen tultua voimaan kyseisestä alaa koskevat ennakkoratkaisupyyntö esitetään SEUT 267 artiklan nojalla.

2.1.1 Tuomiot

1. Asia C-345/06, *Heinrich*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Soveltamisala – Yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä annetun asetuksen (EY) N:o 2320/2002 täytäntöönpanoasetus (EY) N:o 622/2003

Asian käsittely: Itävaltalaisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntö koski yhteisön lainsäädäntötoimien julkisuutta ja salaisten lainsäädäntötoimien sitovuutta. Tuomioistuin kysyi ensinnä, ovatko lainsäädäntötoimet, jotka on EY 254 artiklan mukaan julkaistava EU:n virallisessa lehdessä, avoimuusasetuksessa tarkoitettuja asiakirjoja. Tuomioistuin kysyi toiseksi, onko sellaisilla yhteisön asetuksilla tai niiden liitteillä, joita ei ole kyseisen artiklan mukaisesti julkaistu virallisessa lehdessä, sitovaa vaikutusta.

Suomen kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissa (12.12.2006 ja 13.11.2007) vastattiin ensimmäiseen kysymykseen kieltävästi. Velvollisuus julkaista lainsäädäntötoimet perustuu kaikissa tapauksissa suoraan EY 254 artiklaan eikä avoimuusasetukseen. Suomi katsoi suullisissa huomautuksissaan toisen kysymyksen osalta, että sellaiset asetukset tai niiden osat, joita ei julkaistu virallisessa lehdessä, eivät sido yksityisiä tahoja.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpstonin* 10.4.2008 antama ratkaisuehdotus oli Suomen linjan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 10.3.2009 antamassaan tuomiossa, että asetuksen (EY) N:o 622/2003 liite, jota ei ole julkaistu EU:n virallisessa lehdessä, ei ole sitova siltä osin kuin sillä on tarkoitus asettaa yksityisille velvoitteita. Näin ollen tuomioistuin katsoi olevan tarpeellista vastata vain toiseen ennakkoratkaisukysymykseen. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

2. Asia C-525/06, *Nationale Loterij*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** EY 49 artikla (palvelujen tarjoamisen vapaus) – Kansalliset vedonlyöntimonopolit – Pelikuponkien markkinointi – Euro Millions

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin tiedusteli ennakkoratkaisupyyntönsä, onko EY 49 artikla esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jolla rangaistuksen uhalla estetään sellaisen yrityksen pääsy markkinoille, jonka pyrkimyksenä on myydä voitolla pelikupongeja lottopeliin osallistumista varten.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (16.4.2007), että vaikka pelikuponkien markkinoinnin rajoittaminen muodostaisi esteen palvelujen vapaalle liikkuvuudelle, rajoitusta voidaan pitää oikeutettuna yleiseen etuun liittyvästä perustellusta syystä. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia, täyttyvätkö oikeuttamiselle oikeuskäytännössä asetetut edellytykset kyseisessä asiassa.

Määräys: *Yhteisöjen tuomioistuin* totesi 24.3.2009 antamassaan määräyksessä, että ennakkoratkaisukysymykseen ei ollut aihetta vastata. Belgialainen muutoksenhakutuomioistuin oli ennakkoratkaisupyyntönsä esittämisestä koskevasta päätöksestä tehdyn valituksen perusteella katsonut voivansa ratkaista pääasian ilman ennakkoratkaisun esittämistä.

3. Asia C-42/07, *Liga Portuguesa*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Lottoa ja urheiluveikkausta koskeva yksinoikeus – EY 43 artikla (sijoittautumisoikeus) – EY 49 artikla (palvelujen tarjoamisen vapaus) – EY 56 artikla (maksujen vapaa liikkuvuus)

Asian käsittely: Portugalilainen tuomioistuin kysyi ensinnä, loukataanko tietylle yhteisölle myönnetyllä lotto- ja veikkauspelejä koskevalla yksinoikeudella palvelujen tarjoamisen vapautta, sijoittautumisvapautta ja maksujen vapautta, kun sitä sovelletaan toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneeseen palvelujen tarjoajaan, joka tarjoaa siellä laillisesti vastaavia palveluja ja jolla ei ole Portugalissa vakituista toimipaikkaa. Toiseksi kansallinen tuomioistuin tiedusteli, onko yhteisön oikeus esteenä pääasiassa kyseessä olleen kaltaiselle kansalliselle järjestelmälle, jossa myönnetään loton ja veikkauksen hyödyntämistä koskeva yksinoikeus yhdelle ainoalle elimelle, ja jossa toisaalta ulotetaan tällainen yksinoikeusjärjestelmä koko valtion alueelle, mukaan luettuna internet.

Suomi katsoi suullisissa huomautuksissaan (29.4.2008) kansallisen tuomioistuimen tiedustelemaan kysymyksillään, onko asiassa esillä olevan kaltainen lainsäädäntö kaikissa tilanteissa EY 43, 49 ja 56 artiklan vastainen kun otetaan huomioon, että kyseisen lainsäädännön mukaan yhdelle ainoalle yhteisölle annetaan yksinoikeus loton ja veikkauksen järjestämiseen ja kyseinen yksinoikeus ulotetaan koko valtion alueelle, mukaan lukien internet. *Suomi* katsoi, että kysymystä on arvioitava ainoastaan palvelujen tarjoamisen vapautta koskevan EY 49 artiklan valossa ja siihen on vastattava kieltävästi.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Botin* 14.10.2008 antama ratkaisuehdotus oli pääosin Suomen linjan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 8.9.2009 antamassaan tuomiossa, että EY 49 artikla ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa kielletään pääasiassa esillä olevan kaltaisia toimijoita tarjoamasta rahapelejä internetissä asianomaisen jäsenvaltion alueella. Tuomio oli Suomen linjan mukainen.

4. Yhdistetyt asiat C-171/07 ja C-172/07, *Apothekerkammer des Saarlandes* ym.

Ennakkoratkaisupyyntö **kohte:** EY 43 ja EY 48 artikla (sijoittautumisoikeus) – Apteekkeja koskeva toimilupajärjestelmä – Vieraassa omistuksessa olemista koskeva kielto

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin kysyi ensinnä, onko kansallisessa laissa apteekin omistamiselle asetetut edellytykset yhteensopivia EY 43 ja 48 artiklan kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan (31.7.2007 ja 3.9.2008), että EY 43 ja EY 48 artikla eivät ole esteenä kansallisessa lainsäädännössä asetetulle apteekin vieraassa omistuksessa olemisesta annetulle kiellolle. Vieraassa omistuksessa olemisesta annettu kielto on perusteltu kansanterveyteen liittyvistä, mm. lääketurvallisuutta ja lääkehuollon kokonaisuutta koskevista syistä. *Suomi* katsoi, että apteekkitoiminnan avaaminen pääomasijoitusyhtiöille voisi johtaa taloudellisten näkökulmien korostumiseen ohi apteekin toimintaan ja esimerkiksi lääkeneuvontaan liittyvien näkökohtien. Apteekkitoiminnan avaamisesta ja omistajuuden keskittymisestä ketjuuntumisen myötä seuraisi myös ongelmia apteekkitoiminnan ja lääkejakelun turvaamiselle, jos ketjun omistava yhtiö ajautuisi konkurssiin.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Botin* 16.12.2008 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 19.5.2009 antamassaan tuomiossa, että EY 43 ja EY 48 artikla eivät ole esteenä pääasioissa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännöstölle, jossa estetään henkilöitä, jotka eivät ole proviisoreja, omistamasta ja pitämästä apteekkia. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

5. Asia C-303/07, *Aberdeen Property Fininvest Alpha*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohte:** EY 43 ja 48 artikla (sijoittautumisvapaus) – EY 56 ja 58 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – Emo-tytäryhtiödirektiivi 90/435/ETY – Osinkoverotus – SICAV-yhtiö

Asian käsittely: Suomen KHO tiedusteli, onko sijoittautumisvapauden tai pääomien vapaan liikkuvuuden vastaista, ettei luxemburgilaista SICAV-yhtiötä ole vapautettu Suomessa osingosta perittävästä lähdeverosta.

Suomi katsoi kirjallisissa ja suullisissa (30.10.2007 ja 13.11.2008) huomautuksissaan, että kysymykseen tulisi vastata kieltävästi. Lähdeveron periminen ei muodosta sijoittautumisvapauden tai pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitusta, koska SICAV-yhtiön ja suomalaisen osakeyhtiön sekä sijoitusrahaston välillä on sellaisia objektiivisia eroja, joiden perusteella erilainen kohtelu on oikeutettu. SICAV-yhtiö ei muun muassa ole tuloverovelvollinen asuinvaltiossaan. Mikäli lähdeveron perimisen katsottaisiin muodostavan rajoituksen, se on joka tapauksessa oikeutettavissa veronkierron vaaran välttämiseksi, verotuksen johdonmukaisuuden turvaamiseksi sekä sen varmistamiseksi, että verotusvalta jakautuu jäsenvaltioiden välillä tasapainoisesti.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mazákin* 18.12.2008 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 18.6.2009 antamassaan tuomiossa Suomen kannan vastaisesti, että Suomen lainsäädännön kaltainen sääntely on sijoittautumisvapauden ja pääomien vapaan liikkuvuuden vastainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* totesi 2.4.2009 antamassaan tuomiossa Suomen kannan vastaisesti, että tullikoodexin säännöksiä on tulkittava siten, että jotta tullivelka lakkaisi, Euroopan yhteisön tullialueelle säännösten vastaisesti tuotujen tavaroiden takavarikoinnin on tapahduttava ennen kuin mainitut tavarat ohittavat ensimmäisen tullialueen sisäpuolella sijaitsevan tullitoimipaikan. Toiseen kysymykseen ei ollut tarpeen vastata.

8. Asia C-465/07, M. Elgafaji ja N. Elgafaji vastaan Staatssecretaris van Justitie

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Toissijaista suojelua vaativa henkilö – Ns. pakolaisen määritelmädirektiivi 2004/83/EY – Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artikla

Asian käsittely: Hollantilainen tuomioistuin tiedusteli ennakkoratkaisupyyntöllään, tuleeko direktiivin 2004/83/EY palautuskieltoa tulkita siten, että sen tulee vastata sisällöltään Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen palautuskieltoa koskevaa oikeuskäytäntöä, erityisesti kun kyseessä on toissijaista suojelua hakevan henkilön kotimaassaan kokeman vaaran yksilöity luonne.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (8.2.2008), että direktiivin säännöksellä on tarkoitettu kirjata direktiiviin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklaan perustuvaa ns. palautuskieltoa koskeva Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö. Näin ollen direktiivin ilmaisia "henkilökohtainen vaara" tulisi tulkita Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklaa koskevaa oikeuskäytäntöä vastaavasti.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduron* 9.9.2008 antama ratkaisuehdotus oli pääosin Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 17.2.2009 antamassaan tuomiossa Suomen kannan vastaisesti, että ennakkoratkaisukysymyksessä viitatus direktiivin säännös poikkeaa sisällöltään Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen 3 artiklasta. Tuomioistuimen mukaan käsillä olevan direktiivin säännöstä on näin ollen tulkittava itsenäisesti ja siten, että samalla kunnioitetaan perusoikeuksia, sellaisina kuin ne taataan Euroopan ihmisoikeussopimuksessa. Tuomioistuin arvioi kuitenkin vakavan ja henkilökohtaisen vaaran olemassaolon voitavan poikkeuksellisesti katsoa toteen näytetyksi, kun käynnissä olevalle aseelliselle selkkaukselle tyypillisen mielivaltaisen väkivallan aste saavuttaa niin korkean tason, että on olemassa merkittäviä perusteita uskoa, että kyseiseen maahan tai tilanteen mukaan asianomaiselle alueelle palautettu siviilihenkilö joutuisi jo pelkästään sen takia, että hän on kyseisen maan tai alueen alueella, tällaiseen todelliseen vaaraan.

9. Asia C-523/07, A

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Bryssel II a -asetus (EY) N:o 2201/2003 – Lasten huostaanottoa ja sijoittamista koskeva päätös – Toimivaltainen tuomioistuin

Asian käsittely: Suomen KHO kysyi ennakkoratkaisupyyntössään muun muassa, miten Bryssel II a -asetuksen mukaista lapsen asuinpaikan käsitettä on tulkittava. Lisäksi KHO tiedusteli, millä edellytyksin muussa kuin lapsen asuinpaikan jäsenvaltiossa voidaan toteuttaa kiireellisiä turvaamistoimenpiteitä.

Suomi katsoi kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan (3.3.2008 ja 22.10.2008), että lapsen asuinpaikan käsitteen tulkinnan tulisi olla yhdenmukainen Haagin konventioiden mukaisen asuinpaikkakäsitteen tulkinnan kanssa. Ratkaisevia ovat lapsen tosiasialliset olosuhteet. Jos lapsen asuinpaikka ei ole jäsenvaltiossa, jäsenvaltion tuomioistuin voi toteuttaa kiireellisiä turvaamistoimenpiteitä asetuksen 20 artiklassa säädetyin edellytyksin. Toimenpiteen tulee olla väliaikainen tai turvaamistoimi siinä merkityksessä kuin asetuksessa

säädetään. Toimenpiteen luonnetta ei tule arvioida kansallisen lainsäädännön ja sen käsitteistön mukaan vaan asetuksen tavoitteiden ja tarkoituksen mukaisesti.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokottin* 29.1.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 2.4.2009 antamassaan tuomiossa, että asuinpaikan käsitettä on tulkittava siten, että asuinpaikka on paikka, joka ilmentää lapsen tiettyä integroitumista sosiaaliseen ympäristöön ja perheympäristöön. Tämän arvioimiseksi on erityisesti otettava huomioon jäsenvaltion muuttamisen ja sen alueella oleskelun osalta sen kesto, säännöllisyys, olosuhteet ja syyt, lapsen kansalaisuus, koulunkäynnin paikka ja olosuhteet, se, osaako lapsi kyseisen valtion kieltä, sekä lapsen perhesiteet ja sosiaaliset siteet kyseisessä valtiossa. Tuomioistuin katsoi, että kansallinen tuomioistuin voi päättää lasten huostaanoton kaltaisesta turvaamistoimesta, kun kyseessä oleva toimi on kiireellinen, se kohdistuu kyseessä olevassa jäsenvaltiossa oleskeleviin henkilöihin ja se on väliaikainen. Toimen toteuttaminen ja sitovuus määräytyvät kansallisen oikeuden mukaisesti. Tuomio oli pääosin Suomen kannan mukainen.

10. Asia C-19/08, *Petrosian*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Asetus (EY) N:o 343/2003 (Dublin-asetus) – Turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan valtion määrittäminen – Määräaika turvapaikanhakijan siirrolle

Asian käsittely: Dublin-asetuksen mukaan jäsenvaltio voi siirtää turvapaikkaa hakeneen henkilön sellaiseen toiseen jäsenvaltioon, jossa tämä on aiemmin hakenut turvapaikkaa viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun toinen jäsenvaltio on hyväksynyt takaisinottopyynnön tai siitä, kun muutoksenhaun tai uudelleen käsittelyn johdosta annetaan päätös, jos muutoksenhaulla tai uudelleen käsittelyllä on lykkäävä vaikutus. Ruotsalaisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntö koski sitä, onko asetuksessa tarkoitettuna päätöksenä, josta kuuden kuukauden määräaika lasketaan, pidettävä sellaista muutoksenhaun tai uudelleen käsittelyn yhteydessä tehtävää päätöstä, jolla siirron toteuttamista lykätään vai muutoksenhaun tai uudelleen käsittelyn jälkeen annettavaa lopullista päätöstä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.5.2008), että Dublin-asetusta on tulkittava siten, että vastuu turvapaikkahakemuksen käsittelystä siirtyy sille jäsenvaltiolle, jossa hakemus tehtiin, jos siirtoa toiseen jäsenvaltioon ei toteuteta kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun lopullinen siirtoa koskeva päätös tehdään muutoksenhaun tai uudelleen käsittelyn johdosta, jos kyseisen jäsenvaltion asiaa koskevien sääntöjen perusteella muutoksenhaulla tai uudelleen käsittelyllä on lykkäävä vaikutus.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 29.1.2009 antamassaan tuomiossa Suomen kannan mukaisesti, että kun pyynnön esittäneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan muutoksenhaulla on lykkäävä vaikutus, siirron täytäntöönpanon määräaika ei ala kulua vielä siitä tuomioistuimen väliaikaisesta päätöksestä lukien, jolla siirtomenettelyn täytäntöönpanoa lykätään, vaan vasta siitä tuomioistuimen päätöksestä lukien, jolla siirtomenettelyä koskeva asiaratkaisu tehdään ja joka ei enää voi estää täytäntöönpanoa.

11. Asia C-44/08, *Akavan Erityisalojen Keskusliitto AEK e.a. vastaan Fujitsu Siemens Computers Oy*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Joukkovähentämisdirektiivi 98/59/EY – Yhteistoimintaneuvottelut

Asian käsittely: Suomen KKO esitti yhteisöjen tuomioistuimelle useita kysymyksiä joukkovähentämisdirektiivin yhteistoimintaneuvotteluja koskevien säännösten tulkinnasta konsernitilanteessa. Kysymykset koskivat neuvotteluvetoisuuden syntymisajankohtaa, neuvotteluvetoisuuden sisältöä sekä neuvotteluvetoisuuden synnyttäneen toimenpiteen toteuttamisen ja yhteistoimintaneuvotteluiden ajallista suhdetta.

Suomi katsoi kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan (29.5.2008 ja 14.1.2009), että neuvotteluvollisuus alkaa, kun on ilmeistä, että suunniteltu toimenpide johtaa henkilöstön joukkovähentämiseen. Neuvotteluiden aloittamisen ajankohta ei riipu siitä, onko työnantajan vielä mahdollista antaa työntekijöille kaikki direktiivissä tarkoitetut tiedot suunnitellusta toimenpiteestä ja sen henkilöstövaikutuksista. Työnantaja voi täydentää tietoja neuvotteluiden kuluessa. *Suomi* katsoi myös, että neuvotteluvollisuuden syntymisen kannalta ei ole merkitystä sillä, tekeekö joukkovähentämiseen johtavan ratkaisun konsernitalanteessa työnantaja vai työnantajan emoyhtiö. Neuvotteluvollisuuden syntyminen edellyttää, että joukkovähennystä koskeva harkinta on täsmentynyt koskemaan tietyn tytäryhtiön palveluksessa olevia työntekijöitä. Neuvottelumenettely on saatettava päätökseen, ennen kuin tehdään ratkaisu, jonka harkinta on laukaissut neuvotteluvollisuuden.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzin* 22.4.2009 antama ratkaisuehdotus oli pääosin Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 10.9.2009 antamassaan tuomiossa, että se, että konsernissa tehdään sellaisia strategisia ratkaisuja tai toiminnan muutoksia, jotka pakottavat työnantajan harkitsemaan tai suunnittelemaan työntekijöiden joukkovähentämistä, synnyttää tälle työnantajalle velvollisuuden neuvotella työntekijöiden edustajien kanssa. Neuvotteluvollisuus ei riipu siitä, pystyykö työnantaja jo antamaan työntekijöiden edustajille kaikki direktiivin 98/59 2 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdassa vaaditut tiedot suunnitellusta toimenpiteestä ja sen henkilöstövaikutuksista. Konsernitalanteessa neuvotteluvollisuus syntyy siinä tytäryhtiössä, joka on työnantaja, vasta, kun tämä tytäryhtiö, jossa työntekijöiden joukkovähentäminen voidaan toteuttaa, on yksilöity. Tytäryhtiön on saatettava neuvottelumenettely päätökseen, ennen kuin kyseinen tytäryhtiö irtisanoo niiden työntekijöiden työ sopimukset, joita tämä joukkovähentäminen koskee. Tuomi oli pääosin Suomen kannan mukainen.

12.Asia C-93/08, Schenker

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tullimenettely – Väärennetyt tavarat – Tavaroiden luovuttaminen tuhottavaksi – Hallinnollisista seuraamuksista vapautuminen – Asetuksen EY (N:o) 1383/2003 11 artikla – Yksinkertainen menettely

Asian käsittely: Kansallinen tuomioistuin kysyi, onko asetusta tulkittava siten, että tavaranhaltijalle tai tavaroiden omistajalle ei ole mahdollista asettaa kansallisessa lainsäädännössä säädettyä seuraamusta väärennetyjen tavaroiden saattamisesta tullimenettelyyn, kun tämä sopii teollis- ja tekijänoikeuden haltijan kanssa näiden tavaroiden luovuttamisesta tuhottaviksi tai aloittaa neuvottelut mahdollisuudesta luovuttaa tavarat tuhottaviksi ja kun tulliviranomaiset saavat tämän menettelyn yhteydessä tiedon siitä, että tavarat ovat väärennetyjä. Asetuksen 11 artiklassa säädetään yksinkertaistetusta menettelystä, jota noudattaen teollis- tai tekijänoikeutta loukkaaviksi epäillyt tavarat voidaan luovuttaa tuhottavaksi ilman, että oikeudenloukkaus on ensiksi todettu.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (6.6.2008), että yksinkertaistetun menettelyn soveltaminen ei ole esteenä sille, että tavaranhaltijalle tai omistajalle asetetaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti teollis- ja tekijänoikeuden loukkauksesta säädetty seuraamus. Asetuksessa ei säädetä tällaisesta rajoituksesta. Yksinkertaistetun menettelyn tarkoituksena on mahdollistaa väärennetyksi epäillyn tavaraerän tuhoaminen joustavasti ja nopeasti, jolloin voidaan esimerkiksi välttää tavaroiden varastoinnista aiheutuvat kustannukset. Tällä yksinkertaistetun menettelyn tarkoituksella ei ole vaikutusta sanktioiden määräämiseen. Pelkkää väärennetyjen tavaroiden tuhoamista ei myöskään voida kaikissa tapauksissa pitää riittävänä seuraamuksena yrityksestä tuoda tällaisia tavaroita maahan.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 12.2.2009 antamassaan tuomiossa Suomen kannan mukaisesti, että toimivaltainen kansallinen viranomainen ei menetä asetuksen 11 artiklan mukaisen yksinkertaisen menettelyn aloittamisen seurauksena oikeutta määrätä asetuksen 18 artiklassa säädettyä "seuraamusta", kuten hallinnollista sakkoa, tuotteiden yhteisön tullialueelle tuonnista vastuullisille.

13. Asia C-168/08, *Hadadi*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Bryssel II a -asetus (EY) N:o 2201/2003 – Toimivaltainen tuomioistuin – Avioero – Kaksoiskansalaisuus

Asian käsittely: Ranskan Cour de Cassation pyrki ennakkoratkaisupyyntönsä selvittämään, mikä tuomioistuin on Bryssel II a -asetuksen mukaan toimivaltainen avioeroa koskevassa asiassa, kun molemmilla puolisoilla on samojen kahden EU:n jäsenvaltion kansalaisuus ja avioeroa on haettu kummassakin jäsenvaltiossa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (16.7.2008), että Bryssel II a -asetuksen mukaan avioeroasioissa puolisoitten yhteinen kansalaisuus riittää yksinään tuomioistuimen toimivallan perusteeksi. Asetuksen ei katsottu mahdollistavan sitä, että tuomioistuimen toimivalta määräytyisi puolisoitten "vahvemman" kansalaisuuden perusteella.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Kokottin* 12.3.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 16.7.2009 antamassaan tuomiossa Suomen kannan mukaisesti, että jäsenvaltion tuomioistuin ei saa pitää aviopuolisoita, joilla on samojen kahden EU:n jäsenvaltion kansalaisuus ja avioeroa on haettu kummassakin jäsenvaltiossa, pelkästään oman valtionsa kansalaisina. Tällöin myöskään asetuksen mukaisen toimivallan määrittämisessä ei saa ottaa huomioon pelkästään vahvinta kansalaisuutta. Toimivaltaisista ovat päinvastoin kaikkien sellaisten jäsenvaltioiden tuomioistuimet, joiden kansalaisia molemmat aviopuolisot ovat.

14. Asia C-192/08, *TeliaSonera Finland Oy*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Käyttöoikeusdirektiivi 2002/19/EY – Viestintämarkkinalain 39 § – Teleyrityksen neuvotteluvelvollisuuden sisältö – Viestintäviraston toimivalta

Asian käsittely: Suomen KHO halusi kysymyksillään selvittää ensinnäkin, soveltuuko käyttöoikeusdirektiivin mukainen yhteenliittämistä koskeva neuvotteluvelvollisuus kaikkiin teleyrityksiin. Toiseksi KHO tiedusteli, millaisia toimivaltuuksia kansallisella sääntelyviranomaisella on tämän päättäessä, onko muu kuin huomattavan markkinavoiman teleyritys täyttänyt sille kuuluvan yhteenliittämistä koskevan neuvotteluvelvollisuuden.

Suomen kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissa (29.8.2008 ja 2.4.2009) katsottiin, että kansallisessa laissa voidaan säätää, että mikä tahansa teleyritys on velvollinen neuvottelemaan yhteenliittämisestä toisen teleyrityksen kanssa. Kansallinen sääntelyviranomainen voi katsoa, että neuvotteluvelvollisuutta ei ole täytetty, kun teleyritys, jolla ei ole huomattavan markkinavoiman asemaa, on tarjonnut yhteenliittämistä muun muassa täysin yksisuuntaisin ehdoin. Kansallinen sääntelyviranomainen voi asettaa teleyritykselle, jolla ei ole huomattavan markkinavoiman asemaa, velvollisuuden neuvotella yhteenliittämisestä vilpittömässä mielessä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Ruiz-Jarabo Colomerin* 14.5.2009 antama ratkaisuehdotus oli pääosin Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 12.11.2009 antamassaan tuomiossa, että käyttöoikeusdirektiivi on esteenä viestintämarkkinalain kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle siltä osin, kun sen mukaan muillakin kuin yleisten viestintäverkkojen operaattoreilla on mahdollisuus vedota neuvotteluvelvollisuuteen. Neuvotteluvelvollisuutta ei ole täytetty, kun teleyritys, jolla ei ole huomattavan markkinavoiman asemaa, tarjoaa toiselle yritykselle yhteenliittämistä yksisuuntaisin ehdoin, jotka ovat omiaan estämään kilpailullisten markkinoiden kehittymistä vähittäismyyntitasolla, kun nämä ehdot estävät toisen yrityksen asiakkaita käyttämästä viimeksi mainitun yrityksen palveluja. Kansallinen sääntelyviranomainen voi määrätä yrityksen, jolla ei ole huomattavaa markkinavoimaa mutta jonka määräämisvallassa ovat yhteydet loppukäyttäjisiin,

neuvottelemaan vilpittömässä mielessä toisen yrityksen kanssa joko kahden asianomaisen verkon yhteenliittämisestä, jos tällaisen käyttöoikeuden pyytäjä on luonnehdittava yleisten viestintäverkkojen operaattoriksi, tai tekstiviesti- ja multimediatelevisiopalvelujen yhteentoimivuudesta, jos tätä käyttöoikeuden pyytäjää ei voida luonnehtia yleisten viestintäverkkojen operaattoriksi.

15. Asia C-345/08, *Pesla*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** EY 39 artikla (työntekijöiden vapaa liikkuvuus) – Tutkintotodistusten vastaavuus – Oikeustieteellinen tutkintotodistus

Asian käsittely: Saksalaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koski toisen jäsenvaltion oikeusjärjestystä koskevan oikeustieteellisen tutkimuksen tunnustamista tilanteessa, jossa henkilö pyrkii lakimiesammattaja varten järjestettävään harjoitteluun. Tuomioistuin tiedusteli, onko tietojen vastaavuuden arvioinnissa arvioitava sitä, koskevatko henkilön tiedot vastaanottavan jäsenvaltion oikeutta vai voidaanko toisen jäsenvaltion oikeutta koskevien tietojen katsoa täyttävän harjoitteluun pääsemisen edellytykset. Lisäksi tuomioistuin kysyi, edellyttääkö EY 39 artikla, että vaadittua tietojen tasoa alennetaan tietyssä määrin henkilöiden vapaan liikkuvuuden edistämiseksi.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (14.11.2008), että EY 39 artikla ei ole esteenä sille, että vastaanottava jäsenvaltio asettaa oikeustieteen alan tutkimuksen vastaavuuden tunnustamisen edellytykseksi sen, että hakijalla on samanlaiset tai ainakin vastaavat tiedot kyseisen valtion oikeusjärjestelmästä kuin mitä kansallinen tutkintotodistus osoittaa. Jos hakijalla ei ole tällaisia tietoja, jäsenvaltiolla on oikeus edellyttää tietojen täydentämistä. Jäsenvaltion tulee tällöin ottaa huomioon muussa jäsenvaltiossa hankittu koulutus.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 10.12.2009 antamassaan tuomiossa pääosin Suomen kannan mukaisesti, että arvioitaessa koulutusten vastaavuutta asiassa esillä olevan kaltaisessa tilanteessa vertailukohdaksi on otettava tiedot, joita siinä jäsenvaltiossa, jossa hakija pyytää saada osallistua tällaiseen harjoitteluun, vaadittu pätevyys osoittaa. EY 39 artiklassa ei edellytetä, että vaadittujen oikeustieteen tietojen tasoa alennettaisiin. Artikla ei toisaalta estä sitä, että vaaditusta pätevydestä joustetaan. Lisäksi mahdollisuus henkilön todistamalla pätevyydellä osoitettujen tietojen osittaiseen tunnustamiseen ei saa olla pelkästään fiktiivinen.

2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Asia C-91/08, *Wall AG*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** EY 12 artikla (syrjinnän kieltäminen) – EY 43 artikla (sijoittautumisvapaus) – EY 49 artikla (palvelujen tarjoamisen vapaus) – Palveluja koskeva käyttöoikeussopimus – Julkiset hankinnat – Avoimuusvelvoite

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin kysyy, edellyttääkö EY:n perustamissopimuksen määräyksistä johdettava avoimuusvelvoite, että palveluja koskevan käyttöoikeussopimukseen liittyvän hankintamenettelyn hävinneellä osapuolella on oltava kansallisen oikeuden nojalla oikeus nostaa kieltokanne. Tuomioistuin tiedustelee myös, mitä velvoitteita avoimuusvelvoitteesta seuraa tilanteessa, jossa käyttöoikeussopimusta halutaan muuttaa siten, että tarjouskilpailussa ilmoitettu aliurakoitsija halutaan vaihtaa. Tuomioistuin kysyy lisäksi, onko avoimuusvelvoitteen vastaisesti tehty käyttöoikeussopimus purettava.

Suomen kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissa (24.6.2008 ja 9.6.2009) katsottiin, että avoimuusvelvoite ei edellytä, että käyttöoikeussopimukseen liittyvän hankintamenettelyn hävinneellä osapuolella on oltava kansallisen oikeuden nojalla oikeus nostaa kieltokanne. Asia ratkeaa lähtökohtaisesti kansallisten menettelysääntöjen perusteella. Kansallisten oikeussääntöjen on täytettävä vastaavuus- ja

tehokkuusperiaatteen mukaiset vaatimukset. Ei ole poissuljettua, että hankinta tulee avoimuusvelvoitteen noudattamiseksi avata uudelleen kilpailulle tilanteessa, jossa hankintasopimusta muutetaan siten, että tarjouskilpailussa ilmoitettu aliurakoitsija vaihdetaan. Tämä edellyttää kuitenkin, että aliurakoitsijan vaihtamista voidaan pitää koko hankintasopimuksen kannalta merkittävänä sopimusmuutosmuutoksena. Avoimuusvelvoitteesta ei seuraa, että sen vastaisesti tehty käyttöoikeussopimus olisi aina viran puolesta purettava.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* katsoi 27.10.2009 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että avoimuusvelvoitteesta voi johtua velvoite järjestää uusi tarjouskilpailumenettely, mikäli alihankkijan henkilö on ollut konsessiota myönnettäessä olennainen seikka. Ratkaisuehdotuksen mukaan kunkin jäsenvaltion tulee vastaavuusperiaate ja tehokkuusperiaate huomioon ottaen määritellä menettelysäännöt, joilla taataan yhteisön oikeuden toteutuminen. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

2. Asiat C-258/08, *Ladbroke's Betting* ja C-203/08, *Sporting Exchange*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Internetin välityksellä tarjottavat rahapelit – palvelujen tarjoamisen vapaus (EY 49 artikla) – Rahapelipolitiikan johdonmukaisuus – Mainonta ja kehittäminen – Lakisääteinen yhden luvan järjestelmä – Yhdenvertaisen kohtelun periaate ja avoimuusvelvoite

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin kysyy asian *Ladbroke's Betting* osalta, voidaanko rahapelipolitiikkaa pitää rajoittavana, kun yksinoikeudella toimintaa harjoittava yhteisö mainostaa toimintaa ja tuoda markkinoille uusia pelejä. Lisäksi se kysyy, voidaanko suljetun lupajärjestelmän perusteella kieltää toiseen jäsenvaltioon sijoittuneen palveluntarjoajan oikeus tarjota pelejä internetin välityksellä. Asian *Sporting Exchange* osalta kansallinen tuomioistuin kysyy lisäksi, tuleeko lakisääteisen yhden toimiluvan järjestelmässä lupaa myönnettäessä ja jatkettaessa noudatettavaksi yhdenvertaisen kohtelun periaate ja siitä johtuva avoimuusvelvoite.

Suomen kirjallisissa (29.8.2008 ja 2.10.2008) ja suullisissa (12.11.2009) huomautuksissa katsottiin, että rahapelitoiminta voi olla yhteisön oikeuden mukaista, vaikka luvanhaltijalla olisi oikeus mainostaa pelejä tai ottaa käyttöön uusia pelejä. Suomi katsoi, että viranomaisilla voi olla oikeus suljetun lupajärjestelmän perusteella kieltää rahapelien tarjoaminen internetin välityksellä toisesta jäsenvaltiosta käsin. Suomi katsoi vielä, että yhdenvertaisen kohtelun periaate ja siitä johtuva avoimuusvelvoite eivät tule sovellettavaksi myönnettäessä toimilupa lakisääteisessä yhden toimiluvan järjestelmässä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* antoi asiassa ratkaisuehdotuksen 17.12.2009. Ratkaisuehdotus on muilta osin Suomen kannan mukainen, mutta julkisasiamies katsoi Suomen näkemyksen vastaisesti, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja siihen perustuvaa avoimuusvelvoitetta sovelletaan myös rahapelien alalla yhdelle toimijalle myönnettävää lupaa koskevassa järjestelmässä.

3. Asia C-304/08, *Plus Warenhandels-gesellschaft*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi 2005/29/EY – Tavarain tai palvelun hankinta edellytyksenä palkintokilpailuun tai arvontapeliin osallistumiselle – Mainonta – Kuluttajansuoja – Vilpillinen kilpailu

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin tiedustelelee ennakkoratkaisupyyntönsään tietyn mainontamenettelyn sallittavuutta kuluttajansuojan näkökulmasta. Tuomioistuin kysyy, onko direktiiviä 2005/29/EY tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle sääntelylle, jonka mukaan kaupallinen menettely, jossa kuluttajien osallistuminen palkintokilpailuun tai arvontapeliin edellyttää tavarain tai palvelun hankintaa, ei ole lähtökohtaisesti sallittu siitä riippumatta, vahingoitetaanko tällaisella mainontatoimenpiteellä yksittäistapauksessa kuluttajien etuja.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.10.2008), että kysymykseen tulisi vastata kieltävästi. Jäsenvaltioiden lainsäädäntövallassa on muotoilla direktiivin sopimattomia menettelyitä koskevat säännökset erityisesti siltä osin kuin direktiivi ja sen liite eivät sisällä yksityiskohtaisempia säännöksiä kiellon piiriin tulevista menettelyistä, eli siltä osin kuin kyse on muista sopimattomina pidettävistä menettelyistä kuin harhaan johtavista tai aggressiivisista menettelyistä. Tämä on myös korkeatasoisen kuluttajansuojan tavoitteen mukaista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Trstenjak* katsoi 3.9.2009 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että kysymykseen tulisi vastata myöntävästi. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

4. Asia C-471/08, Parviainen vastaan Finnair Oyj

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Raskaussuojeludirektiivin 92/85/ETY 11 artikla – Raskaana olevan työntekijän palkan määräytyminen, kun hänet on siirretty toisiin tehtäviin

Asian käsittely: Helsingin käräjäoikeus tiedusteleee ennakkoratkaisupyyntöllään onko raskaussuojeludirektiiviä tulkittava siten, että raskauden takia muihin, alemmin palkattuihin tehtäviin siirretylle työntekijälle on sen mukaan suoritettava yhtä suurta palkkaa kuin työntekijä oli ennen siirtymistä keskimäärin saanut ja onko tältä osin merkitystä sillä, millaisia lisiä ja millä perusteella työntekijälle on maksettu peruskuukausipalkan lisäksi.

Suomen kirjallisissa ja suullisissa (17.2.2009 ja 17.9.2009) huomautuksissa katsottiin, että raskaussuojeludirektiivin erityissuojelutavoitteesta ja yhteisöjen tuomioistuimen aiemmasta oikeuskäytännöstä johtuu, että muihin tehtäviin siirretyn työntekijän palkan määrän on oltava riittävä, jotta raskauteen liittyvän erityissuojelun tavoite ei esty. *Suomi* katsoi riittävän palkan määrittämisen kuuluvan jäsenvaltioiden toimivaltaan. Raskaussuojeludirektiivistä ei välittömästi johdu, että raskauden takia muihin, alemmin palkattuihin tehtäviin siirretylle henkilölle tarvitsisi maksaa aiempien työtehtävien mukaisia olosuhdelisiä siirron aikana. Työehtosopimuksen määräyksiä ansiotakuusta tulee kuitenkin soveltaa työehtosopimuksessa sovitulla tavalla, eivätkä työehtosopimuksen määräykset saa olla syrjiviä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzi* katsoi 17.12.2009 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että direktiivissä ei velvoiteta jäsenvaltioita takaamaan raskaana olevalle työntekijälle, joka on väliaikaisesti siirretty toiseen tehtävään, yhtä suurta palkkaa kuin sitä, jota hän oli keskimäärin saanut ennen kyseistä siirtoa. Ennakkoratkaisupyyntö esittäneen tuomioistuimen on kuitenkin selvítettävä, turvataanko kyseiselle raskaana olevalle työntekijälle riittävä palkka siten, että noudatetaan EY 141 artiklan mukaista samapalkkaisuuden periaatetta sekä otetaanko raskaana olevan työntekijän siitä tehtävästä saamassa palkassa, johon hänet on väliaikaisesti siirretty raskautensa takia, huomioon palkan osat, jotka liittyvät tai kuuluvat kiinteästi kyseisen työntekijän ammatilliseen asemaan tai pätevyyteen. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen olosuhdelisiä koskevilta osin. *Suomi* ei ottanut kantaa henkilökohtaisiin suorituslisiin.

2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-467/08, SGAE v. Padawan

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Kappaleiden valmistaminen yksityiseen käyttöön – Sopivan hyvityksen käsite

Asian käsittely: Direktiivin pääsäännön mukaan tekijänoikeuden haltijoilla on yksinoikeus valmistaa kappaleita teoksista. Poikkeuksena tästä jäsenvaltiot voivat säätää luonnollisille henkilöille oikeuden valmistaa kappaleita yksityiseen käyttöön edellyttäen, että oikeudenhaltijat saavat sopivan hyvityksen. Espanjalaisen tuomioistuimen

ennakkoratkaisupyyntö koskee "sopivan hyvityksen" käsitteen tulkintaa. Tuomioistuimen kysymykset koskevat mm. sopivan hyvityksen tarkoitusta, sen keräämisen järjestämistä ja kysymystä siitä, voidaanko sopiva hyvitys kerätä muista kuin yksityiseen kopiointiin tarkoitetuista laitteista.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.2.2009), että "sopivan hyvityksen" käsite on yhdenmukaistettu siten, että sitä tulkitaan koko yhteisössä itsenäisesti ja yhtenäisesti direktiivin ja kyseisen säännöksen tavoitteen valossa. Käsitettä tulisi tulkita sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan takaamista koskevan tavoitteen mukaisesti. Sopivan hyvityksen tulisi taata se, että oikeudenhaltijat saavat riittävän korvauksen suojattujen aineistojensa yksityisestä käytöstä ja siitä haitasta, joka aineistojen laillisesta yksityiskäytöstä heille aiheutuu. Tilanteessa, jossa jäsenvaltio on valinnut järjestelmän, jossa sopiva hyvitys kerätään kopiointiin käytettävistä koneista, laitteista ja tarvikkeista, on direktiivin mukaan perusteltua rajata yksinomaan ammattikäyttöön tarkoitetut koneet, laitteet ja tarvikkeet hyvitysmaksun ulkopuolelle.

2. Asia C-52/09, *TeliaSonera Sverige AB*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: EY 82 artikla – Laajakaistaliittymien jälleenmyyntituotteet – Hintaruuvi

Asian käsittely: Ruotsalainen tuomioistuin haluaa ennakkoratkaisupyyntönsä selvittää EY 82 artiklan vastaisen hintaruuvien olemassa olon toteennäyttämisen edellytyksiä sekä kilpailun rajoittamisen ja yrityksen määräävän markkina-aseman vahvuuden vaikutusta tämän arvioimisessa. Lisäksi tuomioistuin kysyy, vaikuttaako arvioinnissa se, että yrityksellä ei ole lakisääteistä velvollisuutta päästää toisia yrityksiä käyttämään verkkoaan, ja onko toimitettavan tavarain tai palvelun välttämättömyydellä merkitystä väärinkäytön osoittamisessa. Tuomioistuin kysyy vielä, onko arvioinnissa vaikutusta sillä, että kyseessä on toimitus uudelle asiakkaalle ja edellyttääkö väärinkäytön toteaminen sitä, että määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen voidaan odottaa saavan toiminnasta tuloja, joilla se kattaa kärsimänsä tappiot. Viimeiseksi kansallinen tuomioistuin tiedustele, millainen merkitys markkinoiden muutokselle ja markkinoille tulosta aiheutuvilla kustannuksilla tulisi arvioinnissa antaa.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (4.6.2009) katsottiin, että EY 82 artiklan vastaisen hintaruuvien toteamiseksi tulee osoittaa, että yrityksellä on määräävä markkina-asema tukkutuotteen markkinoilla, hintojen ja kustannusten välillä on epäsuhta ja että väärinkäyttö vaikuttaa markkinoiden rakenteeseen. Hintaruuvien osoittaminen ei edellytä, että määräävässä markkina-asemassa olevalla yrityksellä tulisi olla lakisääteinen velvollisuus tukkutuotteen toimittamiseen tai määräävä markkina-asema vähittäismarkkinoilla. Myöskään loppukäyttäjien markkinoilla sovellettavilla hinnoilla ei olisi Suomen kannan mukaan merkitystä hintaruuvien arvioimisessa tukkutuotteen markkinoilla. Hintaruuvien olemassa olo olisi lisäksi mahdollista, vaikka määräävässä markkina-asemassa oleva yritys ei saisikaan voittoa kyseessä olevasta toiminnastaan. Kilpailua rajoittavan vaikutuksen osalta *Suomi* katsoi, että vahingollisten vaikutusten toteaminen ei edellytä kaiken kilpailun eliminointumista, vaan tehokkaan kilpailun estymistä on tarkasteltava erityisesti kuluttajille aiheutuvan vahingon näkökulmasta. Tehokas kilpailu estyy mm. silloin, kun määräävän markkina-aseman omaava yritys hallitsee sellaista tuotantopanosta, jota kilpailijoiden ei ole mahdollista korvata jollain toisella tuotantopanoksella kohtuullisessa ajassa mielekkäin kustannuksin eli toisin sanoen on välttämätön kilpailijoille.

Lisäksi *Suomi* katsoi, että määräävän markkina-aseman arvioinnissa ei voida eritellä eri tasoja, vaan yrityksellä joko on tai ei ole määräävää markkina-asemaa tietyillä markkinoilla. Määräävän markkina-aseman yrityksen tulee lähtökohtaisesti kohdella asiakkaitaan yhdenvertaisesti asiakkuussuhteen kestosta riippumatta. Lopuksi *Suomi* katsoi, että kasvuvaiheessa oleva toimiala ei ole millään tavalla kilpailusääntöjen eikä EY 82 artiklan soveltamisen ulkopuolella.

3. Asia C-173/09, *Elchinov*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Asetus (EY) N:o 1408/71 — EY 49 artikla (palvelujen vapaa liikkuvuus) — Jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyihin etuuksiin kuuluva hoito — Ennakkolupa

Asian käsittely: Bulgarianlainen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koskee niiden edellytysten tulkintaa, joiden täyttyessä voidaan evätä asetuksen 1408/71 mukainen ennakkolupa hakeutua hoitoon toiseen jäsenvaltioon. Tuomioistuin kysyy muun muassa, tuleeeko ennakkolupa myöntää, jos on kyse hoidosta, jota ei ole saatavissa toimivaltaisessa jäsenvaltiossa ja joka on hoitomenetelmänä tehokkaampi kuin jäsenvaltiossa annettava hoito. Tuomioistuin tiedustele myös kansallisen ylemmän tuomioistuimen alemmalle tuomioistuimelle antamien ohjeiden sitovuutta tilanteessa, jossa alempi tuomioistuin olettaa näiden ohjeiden olevan ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.9.2009), että asetuksen 1408/71 mukaista ennakkolupaa ei voida evätä silloin, kun kyseessä oleva hoito kuuluu sen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyihin etuuksiin, jonka alueella asianomainen asuu, ja kun samanlaista tai potilaan kannalta tehokkuudeltaan samanasteista hoitoa ei voida saada ajoissa tässä jäsenvaltiossa. Velvollisuus luvan myöntämiseen edellyttää, että edellytykset täyttyvät samanaikaisesti. Lisäksi *Suomi* katsoi, että kansallisen tuomioistuimen ei tule ottaa huomioon sellaisia kansallisen prosessioikeuden mukaan sitovia ohjeita, joita ylempi tuomioistuin antaa sille kumotessaan sen tuomion ja palauttaessaan asian uudelleen käsiteltäväksi, jos on syytä olettaa, että nämä ohjeet ovat ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

4. Asia C-209/09, *Lahti Energia Oy*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Jätteenpolttodirektiivi 2000/76/EY — Jätteistä syntyneen kaasun polttaminen — Puhdistettu / puhdistamaton tuotekaasu

Asian käsittely: Suomen KHO:n ennakkoratkaisupyyntö koskee jätteenpolttodirektiivin tulkintaa. KHO tiedustele, onko kaasutinlaitoksessa synnytetyn kaasun polttamista voimalaitoksen kattilassa lisäpolttoaineena pidettävä direktiivin 3 artiklassa tarkoitettuna toimintana, jos poltettavaksi johdettua kaasua ei kaasuttamisen jälkeen puhdisteta ja onko asiaa arvioitaessa vaikutusta poltettavan jätteen laadulla tai poltettavaksi johdettavan kaasun hiukkaspitoisuudella tai siinä olevien muiden epäpuhtauksien pitoisuuksilla.

Ennakkoratkaisupyyntö liittyy KHO:n aiemmin saman pääasian yhteydessä tekemään ennakkoratkaisupyyntöön, jonka yhteisöjen tuomioistuin on ratkaissut 4.12.2008 asiassa C-317/07, *Lahti Energia*, antamallaan tuomiolla.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.9.2009), että kaasutinlaitoksessa synnytetyn kaasun polttamista voimalaitoksen kattilassa on pidettävä jätteenpolttodirektiivin 3 artiklassa tarkoitettuna toimintana, jos poltettavaksi johdettua kaasua ei kaasuttamisen jälkeen puhdisteta.

5. Asia C-215/09, *Mehiläinen ja Suomen terveystalo vastaan Oulun kaupunki*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Julkisia hankintoja koskeva direktiivi 2004/18/EY – Kilpailuttamisvelvollisuus – Syrjimättömyys- ja avoimuusvaatimus – Yhteisyrityksen perustaminen – Kunnan työterveyspalveluiden siirto yhteisyritykselle

Asian käsittely: Suomen markkinaoikeus kysyy, tuleeeko yhteisyrityksen perustamista ja siltä tapahtuvaa kunnan työterveys- ja työhyvinvointipalvelujen hankintaa koskeva sopimuskokonaisuus kilpailuttaa sillä perusteella, että siinä on kysymys palveluhankintoja koskevasta sopimuksesta. Lisäksi markkinaoikeus kysyy, onko asiaa arvioitaessa merkitystä annettava sopimukseen sisältyvälle siirtymäkaudelle, liikelaitoksen liikevaihdon muodostumiselle tai apporttiomaisuuden luovutukselle.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (8.10.2009) katsottiin, että perustamissopimuksen mukainen syrjinnän kieltö ja siitä johtuva avoimuusvelvoite tulevat sovellettavaksi valittaessa yksityistä kumppania sopimusjärjestelyyn, jossa perustetaan yhteisyritys hoitamaan kunnan järjestämisvastuulla olevia tehtäviä.

Suomi katsoi, että siirtymäajan pituudella, liikevaihdon muodostumisella tai apporttiomaisuudella voi olla merkitystä asiaa arvioitaessa.

6. Asia C-236/09, *Association Belge des Consommateurs Test-Achats vastaan Conseil des Ministres*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** direktiivin 2004/113/EY 5 artiklan 2 kohdan poikkeamisperuste miesten ja naisten yhdenvertaiselle kohtelulle — Vakuutusmaksut — Vakuutusmatemaattiset tekijät

Asian käsittely: Belgialaisen perustuslakituomioistuimen ennakkoratkaisupyyntö koskee direktiivin 2004/113/EY 5 artiklan 2 kohdan pätevyyttä. Kyseisessä kohdassa sallitaan suhteelliset erot yksilöiden maksuissa ja etuuksissa, jos sukupuolen käyttäminen on määräävä tekijä asiaankuuluvien ja tarkkojen vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa. Tuomioistuin haluaa tietää, onko tällaisten suhteellisten erojen salliminen yhteensopiva EU 6 artiklan 2 kohdassa taattujen tasa-arvon ja syrjimättömyyden periaatteiden kanssa ja, jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myönteinen, onko 5 artiklan 2 kohta myös vastoin em. periaatteita, vaikka sen soveltaminen on rajattu koskemaan yksinomaan henkivakuutus sopimuksia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (8.10.2009), että direktiivin säännös on yhteensopiva EU 6 artiklan 2 kohdan kanssa. Säännöksessä ei ole kysymys yhteisön oikeuden mukaan kielletystä miesten ja naisten välisestä syrjinnästä. Suomi totesi ensinnäkin, että käytettäessä sukupuolta vakuutusmaksuja määrittävänä tekijänä direktiivissä tarkoitetun riskiarvion perusteella kyse on lähtökohtaisesti nojautumisesta sellaisiin objektiivisiin seikkoihin, joihin ei liity lainkaan sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Toiseksi säännös on joka tapauksessa yhteensopiva yhteisön oikeuteen sisältyvien tasa-arvon ja syrjimättömyyden periaatteiden kanssa. Säännöksen tavoite on oikeutettu ja siinä säädetty poikkeus em. periaatteisiin on kyseisen tavoitteen saavuttamiseen nähden oikeasuhtainen.

7. Asia C-240/09, *Lesoochranárske zoskupenie*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Århusin yleissopimus — Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus — Välitön oikeusvaikutus

Asian käsittely: Slovakialaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koskee Århusin yleissopimuksen muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevien määräysten tulkintaa. Tuomioistuin kysyy erityisesti sitä, onko yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleella välitön oikeusvaikutus. Kyseisen määräyksen mukaan sopimuspuolten tulee varmistaa, että yleisöön kuuluvilla, jotka täyttävät mahdolliset kansallisessa lainsäädännössä asetetut vaatimukset, on mahdollisuus turvautua hallinnollisiin tai tuomioistuimen menettelyihin yksityishenkilöiden ja viranomaisten kansallisen ympäristölainsäädännön kanssa ristiriidassa olevien toimien tai laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.10.2009), että yhteisön oikeus ei edellytä eikä estä sitä, että kansallisessa oikeusjärjestyksessä tunnustetaan yksityisille oikeus vedota suoraan yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleeseen ennakkoratkaisupyyntöä tarkoitetun kaltaisessa tilanteessa, eli tilanteessa, jossa on kyse viranomaisten toimenpiteistä. Joka tapauksessa määräyksellä ei voida katsoa olevan yhteisön oikeudessa tarkoitettua välitöntä oikeusvaikutusta.

8. Asia C-245/09, *Omalet*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** EY 49 artikla (palvelujen vapaa liikkuvuus) — Urakoitsijan solidaarinen vastuu alihankkijan sosiaaliturvamaksuveloista — Urakoitsijan pidätysvelvollisuus

Asian käsittely: Belgialaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koskee Belgian lainsäädäntöä, jonka mukaan rekisteröimätöntä alihankkijaa käyttävä urakoitsija on solidaarisessa vastuussa sopimuskumppaninsa sosiaaliturvamaksuveloista. Lisäksi urakoitsijan on pidätettävä osa aliurakoitsijalle suoritettavasta maksusta ja tilitettävä se kansalliselle sosiaaliturvalaitokselle. Kansallinen tuomioistuin kysyy, onko EY 49 artiklaa sovellettava, kun em. lainsäädäntöä sovelletaan tilanteessa, jossa Belgiaan sijoittautunut urakoitsija käyttää Belgiaan sijoittautunutta rekisteröimätöntä aliurakoitsijaa ja onko kyseinen lainsäädäntö EY 49 artiklan vastainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (19.10.2009), että EY 49 artikla ei tule sovellettavaksi pääasiassa esillä olevan kaltaisessa tilanteessa, koska siinä on kyse toiminnasta, joka tapahtuu kaikilta merkityksellisiltä osiltaan yhden jäsenvaltion sisällä. Toissijaisesti *Suomi* katsoi, että EY 49 artikla ei ole esteenä esillä olevan kaltaiselle lainsäädännölle. Tilanteet, joissa urakoitsijan sopimuskumppanina on toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut alihankkija, on Belgian lainsäädännössä pääsääntöisesti rajattu solidaarisen vastuun ja pidätysvelvollisuuden ulkopuolelle. Säännöksiä voidaan joka tapauksessa pitää perusteltuina, koska niillä pyritään estämään vilpillistä kilpailua torjumalla sosiaaliturvamaksujen kiertämistä ja harmaata taloutta ja koska jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän rahoitus heikkenee tulojen vähetessä.

9. Asia C-283/09, Arthur Weryński

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Asetuksen 1206/2001 tulkinta – Tuomioistuinten välinen yhteistyö siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todistajien kuulemisessa – Todistajalle aiheutuvien kulujen korvaaminen

Asian käsittely: Puolalainen tuomioistuin kysyy, kumman tuomioistuimen, oikeusapupyyntönsä tehneen vai sen vastaanottaneen, tulee korvata todistajan kulut. Tähän liittyen kansallinen tuomioistuin kysyy vielä, onko pyynnön vastaanottaneella tuomioistuimella mahdollisuus vaatia pyynnön esittänyttä tuomioistuinta korvaamaan todistajan kulut tai asettaa ennakkomaksu ehdoksi pyynnön täyttämiseksi.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (22.10.2009) katsottiin, että pyynnön vastaanottanut valtio on velvollinen korvaamaan todistajan kulut oman lainsäädäntönsä mukaisesti. Pyyntönsä vastaanottanut tuomioistuin ei saa vaatia pyynnön esittäneeltä tuomioistuimelta näiden kulujen korvaamista, eikä asettaa ennakkomaksua pyynnön täyttämisen ehdoksi.

10. Asia C-345/09, van Delft ym.

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Asetusten 1408/71 ja 574/72 tulkinta – SEUT 21 artikla (unionin kansalaisuus) – SEUT 45 artikla (työntekijöiden vapaa liikkuvuus) – Eläkkeestä perittävä sosiaaliturvamaksu – Rekisteröityminen toiseen jäsenvaltioon sosiaaliturvapalvelujen saamiseksi

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin haluaa ennakkoratkaisukysymyksillään selvittää, voiko asetusta 1408/71 ja sen täytäntöönpanoasetusta 574/72 sekä perustamissopimuksen määräyksiä tulkita siten, että henkilö voi olla rekisteröitymättä asuinvaltiossaan täytäntöönpanoasetuksen 29 artiklassa tarkoitetulla tavalla ja jättäytyä siten oman valintansa perusteella sosiaaliturvan yhteensovittamista unionin alueella koskevan järjestelmän ulkopuolelle siltä osin, kun on kysymys hänen asuinvaltiossaan annettavista terveyspalveluista ja välttyä näin maksamasta sosiaaliturvamaksua siinä jäsenvaltiossa, joka asetuksen säännösten mukaan on vastuussa hänelle annettavien terveyspalvelujen kustannuksista, ja jonka kansallisessa lainsäädännössä maksuvelvollisuus on asetettu.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.12.2009), että kansallisen lain säännös, jonka perusteella henkilön eläkkeestä voidaan periä sosiaaliturvamaksu toisessa jäsenvaltiossa terveydenhuoltopalveluista syntyneiden kulujen kattamiseksi myös silloin, kun henkilö ei ole rekisteröitynyt täytäntöönpanoasetuksen 29 artiklassa tarkoitetulla tavalla asuinvaltiossaan, ei ole ristiriidassa em. asetusten tai SEUT 21 ja 45 artiklan

kanssa. Suomi katsoi lisäksi, että siinäkin tapauksessa, että tuomioistuin katsoisi sosiaaliturvamaksun perimisen kyseessä olevassa asiassa olevan SEUT 45 ja SEUT 21 artiklan vastaista, sitä voidaan pitää yleistä etua koskevan pakottavan syyn vuoksi perusteltuna.

2.2 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET

Tämä jakso koskee SEUT 258 (aik. EY 226) artiklaan perustuvia jäsenyyssvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevia rikkomuskanteita, jotka komissio on nostanut Suomea vastaan. Seuraavassa esitellään ne Suomea vastaan nostetut rikkomuskanteet, joissa on kertomuskautena annettu tuomio tai määräys (2.2.1 jakso) sekä kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat (2.2.2).

Euroopan komissio voi **SEUT 258 artiklan** perusteella nostaa jäsenvaltiota vastaan jäsenyyssvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevan **rikkomuskanteen** unionin tuomioistuimessa, jos se katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille unionin oikeuden mukaan kuuluvan velvollisuutensa. Rikkomuskanteen nostamista edeltää komission jäsenvaltiolle antama virallinen huomautus ja perusteltu lausunto.

2.2.1 Tuomiot

1. Asia C-284/05, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (15.7.2005) Suomen rikkoneen yhteisön oikeutta kieltäytyessään laskemasta ja maksamasta omia varoja, joita se ei ole asettanut komission käyttöön yhteisön tullitariffin vastaisesti puolustustarvikkeiden tullittoman tuonnin yhteydessä vuosina 1998–2002.

Suomi katsoi asian kirjallisessa (1.9.2005 ja 1.12.2005) ja suullisessa (25.11.2008) vaiheessa, että komission kanteen tulisi hylätä. Suomi vetosi EY 296 artiklaan, jonka mukaan mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusasetujensa vastaiseksi ja jonka mukaan jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusasetujensa turvaamiseksi

Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Colomerin* 10.2.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hyväksyi 15.12.2009 antamallaan tuomiolla komission kanteen Suomen kannan vastaisesti. Tuomioistuin katsoi, että EY 296 artiklaa on tulkittava suppeasti ja että siihen vetoavan jäsenvaltion on näytettävä toteen tarve turvautua kyseiseen poikkeukseen. Tuomioistuin katsoi, ettei Suomi täyttänyt tätä näyttövelvollisuutta.

2. Asia C-118/07, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Eräiden kolmansien maiden kanssa ennen EU-jäsenyyttä tehtyjen investointisuojasopimusten sisältämät pääomien ja maksujen siirtoja koskevat määräykset – EY 57, 59 ja 60 artiklaan perustuvat pääomien ja maksujen liikkuvuuden rajoitukset – EY 307 artikla

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (27.2.2007), että Suomen ennen EU-jäsenyyttä eräiden kolmansien maiden kanssa tekemiin investointisuojasopimuksiin sisältyvien investointeihin liittyvien pääoman ja maksujen siirtoja koskevien määräysten vuoksi Suomi ei voi noudattaa EY:n toimielinten EY 57 artiklan 2 kohdan, EY 59 artiklan ja EY 60 artiklan 1 kohdan nojalla toteuttamia maksujen ja pääomien vapaata liikkuvuutta rajoittavia toimenpiteitä. Komissio katsoo, että Suomi ei ole toteuttanut EY 307 artiklan 2 kohdassa edellytettyjä aiheellisia toimenpiteitä poistaakseen tämän ristiriidan.

Suomi katsoi vastineissaan (12.4.2007 ja 13.8.2007), että kanteessa tarkoitetut investointisuojasopimusten määräykset eivät ole komission väittämällä tavalla ristiriidassa EY 57 artiklan 2 kohdan, 59 artiklan tai 60 artiklan 1 kohdan kanssa. Suomi ei ole jättänyt täyttämättä EY 307 artiklan 2 kohdan mukaisia velvollisuuksiaan. Pelkästään se, että yhteisöllä on toimivalta yllä mainittujen määräysten nojalla toteuttaa rajoituksia, ei merkitse ristiriitaa kanteen kohteena olevien investointisuojasopimusten määräysten kanssa. EY 307 artiklan toisessa kohdassa edellytetään nimenomaisesti todettujen ristiriitojen olemassaoloa. Vaikka komission näkemys hyväksyttäisiin, sisältävät kyseiset investointisuojasopimukset yhtä lukuun ottamatta erityislausekkeen, jonka nojalla Suomi voi noudattaa mahdollisia EY:n toimielinten toteuttamia rajoituksia.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Sharpstonin* 10.9.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 19.11.2009 antamassaan tuomiossa Suomen kannan vastaisesti, että Suomi ei ole noudattanut EY 307 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole käyttänyt aiheellisia keinoja poistaakseen perustamissopimuksen ja kanteen kohteena olevien investointisopimusten määräysten välillä olevat ristiriidat.

3. Asia C-335/07, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Yhdyskuntajätevesidirektiivi 91/271/ETY – Typen jälkikäsittely yhdyskuntajätevedenpuhdistamoissa

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (18.7.2007), että Suomi rikkoo direktiiviä, koska Suomessa ei edellytetä typen jälkikäsittelyä kaikissa yli 10 000 avl:n (asukasvastineluku) taajamien yhdyskuntajätevedenpuhdistamoissa. Direktiivin mukaan tällaisten taajamien jätevesistä on paikallisista olosuhteista riippuen poistettava tehostetusti fosforia tai typpeä tai molempia.

Suomi katsoi asian käsittelyn kirjallisessa (27.9.2007 ja 18.3.2008) ja suullisessa (19.2.2009) vaiheessa, ettei Suomi ole velvollinen suorittamaan typen jälkikäsittelyä kaikissa yli 10 000 avl:n jätevedenpuhdistamoissa, vaan ainoastaan niissä tilanteissa, joissa se on paikallisista olosuhteista johtuen tarpeen. Paikalliset olosuhteet eivät Suomessa aina automaattisesti edellytä typen poistoa, koska yhdyskuntajätevesien tyyppi ei useissa tapauksissa aiheuta haittaa ympäristölle.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Kokottin* 26.3.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* hylkäsi komission kanteen 6.10.2009 antamallaan tuomiolla. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

4. Asia C-10/08, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: EY 90 artikla – Kuudes arvonlisäverodirektiivi 77/388/ETY – Autoverosta maksettava arvonlisävero (elv) – Alle kuusi kuukautta vanhojen ajoneuvojen arvon alentuminen

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (10.1.2008), että autoverosta maksettavan arvonlisäveron kantaminen ja veron vähennysoikeus ovat ristiriidassa EY 90 artiklan sekä kuudennen arvonlisäverodirektiivin kanssa. Lisäksi autoverolain alle kuusi kuukautta vanhojen ajoneuvojen verotusarvon määrittystä koskeva säännökset olivat komission mukaan EY 90 artiklan vastaisia.

Suomi katsoi asian käsittelyn kirjallisessa (25.2.2008 ja 6.6.2008) ja suullisessa (22.1.2009) vaiheessa, että yhteisöjen tuomioistuin on jo ottanut kantaa elv:n yhteensopivuuteen EY 90 artiklan kanssa asiassa *Siilin* antamassaan tuomiossa. Tuomion perusteella voidaan päätellä, ettei veron kantaminen tai sen vähennysoikeus ole ristiriidassa EY 90 artiklan kanssa. Vähennysoikeus ei myöskään ole ristiriidassa kuudennen arvonlisäverodirektiivin kanssa, koska siinä on kyse arvonlisäverojärjestelmästä erillisestä ja sen kannalta teknisestä elv:n oikaisusta. Myös komission alle kuusi kuukautta vanhojen ajoneuvojen verotusarvon määrittymisen EY 90 artiklan vastaisuutta koskevat väitteet kiistettiin.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 19.3.2009 antamassaan tuomiossa, että elv:n vähennysoikeus on EY 90 artiklan ja arvonlisäverodirektiivin vastainen. Tuomioistuin katsoi, että myös Suomen alle kolme kuukautta vanhojen ajoneuvojen verotusarvon määrittystä koskevat säännökset ovat EY 90 artiklan vastaisia. Kolmesta kuuteen kuukautta vanhoja ajoneuvoja koskevien säännösten osalta yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi komission kanteen. Tuomio oli pääosin Suomen kannan vastainen.

5. Asia C-144/08, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Ajoneuvojen väliaikaista maahantuontia koskeva direktiivi 83/182/ETY – Autoverolain vakinaisen asuinpaikan määritelmä – Määräaikaisen tehtävän vaatima oleskelu

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (8.4.2008), että Suomi rikkoo direktiiviä, koska autoverolaissa oleva pysyvän asuinpaikan määritelmä on epätäydellinen. Suomessa määräaikaisen tehtävän suorittamiseksi oleskelevan henkilön, joka ei palaa säännöllisesti jäsenvaltioon, jossa hänen henkilökohtaiset siteensä ovat, pysyväksi asuinpaikaksi katsotaan Suomi. Tästä johtuen hän ei komission mukaan voi tuoda ja käyttää verotta väliaikaisesti Suomessa muussa jäsenvaltiossa rekisteröityä ajoneuvoa kuutta kuukautta (sekä mahdollisesti hakemuksesta myönnettyä enintään yhden vuoden lisämääräaikaa) pidempää aikaa palaamatta säännöllisesti alkuperävaltioon.

Suomi katsoi asian käsittelyn kirjallisessa (23.5.2008 ja 22.9.2008) ja suullisessa (25.3.2009) vaiheessa, että direktiivi edellyttää myöntämään verovapauden jäsenvaltiossa määräaikaisen tehtävän suorittamista varten oleskeleville henkilöille ainoastaan kuuden kuukauden ajaksi. Autoverolain nojalla määräaikaisen tehtävän suorittamista varten Suomessa oleskeleva henkilö saa tosiasiaassa käyttää ajoneuvoa Suomessa tämän ajan ilman, että hänen tulisi palata säännöllisesti alkuperämaahansa. Käytännössä tähän määräaikaan on yleensä vielä mahdollista saada vuoden pidennys.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* hyväksyi 4.6.2009 antamallaan tuomiolla komission kanteen Suomen kannan vastaisesti. Kanne hyväksyttiin sillä perusteella, että Suomen lainsäädäntöön ei sisälly säännöstä Suomessa määräaikaista tehtävää suorittavan henkilön vakinaisen asuinpaikan määrittämisestä.

6. Asia C-246/08, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Kuudes arvonlisäverodirektiivi 77/388/ETY – Oikeusaputoimistojen osakorvausta vastaan suorittamat oikeudelliset neuvontapalvelut – Arvonlisäveron kantaminen

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (3.6.2008), että Suomi on laiminlyönyt kuudennen arvonlisäverodirektiivin mukaiset velvollisuutensa jättäessään kantamatta arvonlisäveron valtion oikeusaputoimistojen oikeusapusäännösten mukaisesti osakorvausta vastaan suorittamista oikeudellisista neuvontapalveluista tuomioistuinasioissa samalla, kun vastaavat palvelut yksityisten avustajien suorittamina ovat arvonlisäverollisia.

Suomi katsoi asian kirjallisessa vaiheessa (16.7.2008 ja 12.11.2008), että komission tarkoittamista palveluista ei ole kannettava arvonlisäveroa, koska oikeusaputoimistojen antama oikeusaputoiminta muodostaa jakamattoman kokonaisuuden, jota ei ole pidettävä direktiivissä tarkoitettuna taloudellisena toimintana. Lisäksi Suomi katsoi, että toiminnassa on joka tapauksessa kyse direktiivin 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua valtion viranomaisen ominaisuudessa harjoittamasta toiminnasta, josta ei tule kantaa arvonlisäveroa. Vastineessa katsottiin, ettei oikeusaputoimistojen tuomioistuinasioissa osakorvausta vastaan antamien oikeusapupalveluiden jääminen arvonlisäverovelvollisuuden ulkopuolelle johda sellaiseen huomattavaan kilpailun vääristymiseen, joka edellyttäisi arvonlisäveron kantamista direktiivin 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua viranomaistoiminnasta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Colomerin* 7.7.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* hylkäsi komission kanteen 29.10.2009 antamallaan tuomiolla Suomen kannan mukaisesti. *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi, että oikeusaputoimistot eivät harjoita direktiivissä tarkoitettua taloudellista toimintaa.

7. Asia C-293/08, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Pakolaisen määritelmää koskevan direktiivin 2004/83/EY täytäntöönpano

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (3.7.2008), että Suomi ei ole antanut direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarpeellisia lakeja ja muita säädöksiä.

Suomi myönsi vastineessaan (8.8.2008) komission kanteen oikeaksi. Direktiivin täytäntöönpano on viivästynyt.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 5.2.2009 antamassaan tuomiossa, ettei Suomi ole noudattanut direktiivin mukaisia velvoitteitaan.

2.2.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-405/09, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 — Yhteisön tullikoodeksista annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92 — Asianosaisen kuuleminen — Tileihin kirjaaminen jälkitullaustilanteessa — Jälkitullauksessa noudatettavat määräajat

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (20.10.2009), että Suomi on laiminlyönyt omien varojen asetuksen ja tullikoodeksin mukaiset velvollisuutensa, koska se kuulee velallista jälkitullaustilanteessa ja kirjaa tullien määrän tileihin vasta kun kuuleminen on suoritettu. Tämä viivästyttää komission mukaan omien varojen toteamista ja tulouttamista.

Suomi katsoi vastineessaan (4.12.2009), että komission kanne tulisi hylätä. Oikeuskäytännössä on katsottu, että velallisen kuuleminen jälkitullaustilanteessa on unionin oikeuden mukaista. Tullien määrän kirjaaminen tileihin

ei ole viivästynyt kuulemismenettelyn vuoksi, koska tullien lain mukainen määrä ja tullivelallinen eivät ole vielä tiedossa kuulemismenettelyn alkaessa. Näin ollen myöskään omien varojen toteamisessa ja tuloutuksessa ei ole syntynyt viivästyksiä.

2.3 VALITUSASIAT

Seuraava jakso koskee valituksia, jotka on tehty unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta. Kertomuskauden aikana on annettu tuomio yhdessä valitusasiassa, jossa Suomi on vastaajana (2.3.1 jakso) ja ratkaisuehdotus yhdessä asiassa (2.3.2 jakso). Niitä valitusasioita, joissa Suomi on tehnyt väliintulon, käsitellään jaksossa 2.4.

Unionin yleisen tuomioistuimen antamiin tuomioihin voi **hakea muutosta unionin tuomioistuimelta** oikeuskysymysten osalta. Valittajina voivat olla asian kokonaan tai osittain hävinneet osapuolet ja eräin edellytyksin myös muut tahot. Ne tahot, jotka ovat olleet väliintulijoina, kun samaa asiaa on käsitelty unionin yleisessä tuomioistuimessa, ovat asian osapuolia myös valitusvaiheessa.

2.3.1 Tuomiot

1. Asia C-362/06 P, *Markku Sahlstedt ym. sekä MTK ry ja MTK:n säätiö*

Valituksen kohde: Muutoksenhaku – Direktiivi 92/43/ETY – Luontotyyppien suojelu – Komission päätös 2005/101/EY – Luettelo yhteisön tärkeänä pitämistä alueista – Tutkittavaksi ottaminen

Asian käsittely Useat maanomistajat sekä MTK tekivät valituksen Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-150/05, *Sahlstedt ym. vastaan komissio*, antamasta määräyksestä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli kyseisellä määräyksellään jättänyt valittajien nostaman kumoamiskanteen tutkimatta, sillä kanteen kohteena ollut päätös ei koskenut tämän asian valittajia EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla suoraan ja erikseen eikä näillä siten ollut kanneoikeutta.

Suomi ei antanut asiassa vastinetta, eikä osallistunut suulliseen käsittelyyn.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* antoi asiassa ratkaisuehdotuksensa 23.10.2008.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 23.4.2009 antamassaan tuomiossa, ettei valittajilla ollut kanneoikeutta ja hylkäsi valituksen. Tuomio oli Suomen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsittelyssä esittämän kannan mukainen.

2.3.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Asia C-139/07 P, *komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau GmbH*

Valituksen kohde: Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Valtiontukimenettelyn asiakirjat – Asiakirjojen konkreettinen ja asiakirjakohtainen tutkimisvelvollisuus

Asian käsittely: Komissio on valituksellaan (8.3.2007) pyytänyt yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-237/02, *Technische Glaswerke*, antaman

tuomion. Tuomiolla kumottiin komission päätös, jolla kantajalta evättiin oikeus tutustua tälle myönnettyjen tukien tutkintamenettelyjä koskeviin asiakirjoihin. Komissio katsoo, että tutustumisoikeus valtioneuvostonmenettelyyn liittyviin asiakirjoihin voidaan evätä ilman asiakirjakohtaista ja konkreettista tutkimisvelvollisuutta. Komissio kiinnitti huomiota siihen, että valtioneuvostonmenettelyjen mukaan kolmansilla osapuolilla, kuten tuensaajalla, ei ole oikeutta tutustua menettelyn asiakirjoihin.

Suomi pyysi vastineissaan (12.6.2007 ja 11.1.2008) ja suullisessa käsittelyssä (16.6.2009) komission valituksen hylkäämistä. Suomi katsoi, että toimielin ei vapaudu asiakirjapyyntöä tarkoitettujen asiakirjojen konkreettisesta ja asiakirjakohtaisesta tutkimisvelvollisuudesta pelkästään sillä perusteella, että kysymys on valtioneuvostonmenettelyyn liittyvistä asiakirjoista. Asianosaisjulkisuutta ja yleisöjulkisuutta koskevilla säännöillä on eri tavoitteet. Avoimuusasetuksen mukaisen asiakirjapyyntöä käsittelyssä on noudatettava avoimuusasetuksen säännöksiä, vaikka hakijalla ei esimerkiksi tuensaajan asemansa perusteella olisikaan oikeutta tutustua menettelyn asiakirjoihin valtioneuvostonmenettelyjen nojalla.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* katsoi 8.9.2009 antamassaan ratkaisuehdotuksessaan Suomen kannan mukaisesti, että komissio valitus tulisi hylätä. Se, että tukimenettelyn kolmansilla osapuolilla ei ole oikeutta tutustua asiakirja-aineistoon, ei ole peruste soveltaa poikkeusta oikeudesta tutustua asiakirjoihin. Valtioneuvostonmenettelyn asiakirjoihin voi kuitenkin soveltua tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskeva poikkeus, koska tutkintatoimien tarkoitusten suoja käsittää komission ja jäsenvaltion vapauden käydä rauhassa keskusteluja väitetyistä yhteisön oikeuden rikkomisesta. Komissio saattoi lähteä siitä, että kaikki kyseisen valtioneuvostonmenettelyn asiakirjat kuuluivat kyseisen poikkeuksen piiriin. Siltä osin kuin komissio oli tekemällään päätöksellä päättänyt osan menettelystä, se ei kuitenkaan voinut ilman asiakirjakohtaista tutkintaa katsoa, että asiakirjat kuuluvat poikkeuksen piiriin.

2.4 VÄLIINTULOT

Tässä jaksossa esitellään ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut suorat kanteet, joissa Suomi on väliintulijana asettunut tukemaan toista asian osapuolista. Joukossa on sekä muita jäsenvaltioita vastaan nostettuja rikkomuskanteita että unionin säädöksiä koskevia kumoamiskanteita. Ensimmäisessä jaksossa esitellään asiat, joissa on kertomuskautena annettu tuomio (2.4.1 jakso), toisessa ne asiat, joissa on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (2.4.2) ja kolmannessa kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat (2.4.3 jakso).

Jäsenvaltio voi aina tehdä **väliintulon** unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevassa suorassa kanneasiassa. Jäsenvaltio voi tehdä väliintulon esimerkiksi komission toista jäsenvaltiota vastaan käynnistämässä SEUT 258 artiklan mukaisessa kanneasiassa tai jäsenvaltion tai yksityisen tahon unionin toimielintä vastaan nostamassa SEUT 263 (aik. EY 230) artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa. Myös valitusasioissa on mahdollista tehdä väliintulo. Jäsenvaltion tulee väliintulollaan aina tukea jotakin asian osapuolista.

2.4.1 Tuomiot

1. Asia C-294/05, komissio vastaan Ruotsi

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (20.7.2005), että Ruotsi on rikkonut yhteisön oikeutta kieltäytyessään laskemasta ja maksamasta omia varoja, joita se ei ole asettanut komission käyttöön yhteisön tullitariffin vastaisesti puolustustarvikkeiden sekä kaksikäyttötuotteiden tullittoman tuonnin yhteydessä vuosina 1998–2002. Ruotsi on siten laiminlyönyt yhteisön omien varojen asetuksen mukaiset velvollisuutensa. Ruotsi kiisti kanteen ja vetosi EY 296 artiklaan, jonka mukaan mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusasetujensa vastaiseksi ja jonka mukaan jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusasetujensa turvaamiseksi.

Suomi katsoi Ruotsia tukevassa väliintulokirjelmässään (11.12.2007), että komission kanne tulisi hylätä siltä osin kuin se koskee puolustustarvikkeiden tuontia.

Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Colomerin* 10.2.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* hyväksyi 15.12.2009 antamallaan tuomiolla komission kanteen Suomen kannan vastaisesti. Tuomioistuim katsoi, että EY 296 artiklaa on tulkittava suppeasti ja että siihen vetoavan jäsenvaltion on näytettävä toteen tarve turvautua kyseiseen poikkeukseen. Tuomioistuim katsoi, ettei Ruotsi ollut täyttänyt tätä näyttövelvollisuutta.

2. Asia C-372/05, komissio vastaan Saksa

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (7.10.2005), että Saksa on rikkonut yhteisön oikeutta, koska se on laiminlyönyt omien varojen asetuksen mukaisen velvollisuutensa todeta ja tulouttaa omat varat puolustustarvikkeiden tuonnin osalta vuosina 1998–2002 ja laiminlyönyt viivästyskoron maksamisen tältä osin. Saksa kiisti kanteen ja vetosi EY 296 artiklaan, jonka mukaan mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusasetujensa vastaiseksi ja jonka mukaan jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusasetujensa turvaamiseksi.

Suomi katsoi Saksaa tukevassa väliintulokirjelmässään (19.5.2006), että komission kanne tulisi hylätä. Suomi osallistui asiassa 25.11.2008 järjestettyyn suulliseen käsittelyyn.

Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Colomerin* 10.2.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* hyväksyi 15.12.2009 antamallaan tuomiolla komission kanteen Suomen kannan vastaisesti. Tuomioistuim katsoi, että EY 296 artiklaa on tulkittava suppeasti ja että siihen vetoavan jäsenvaltion on näytettävä toteen tarve turvautua kyseiseen poikkeukseen. Tuomioistuim katsoi, ettei Saksa ollut täyttänyt tätä näyttövelvollisuutta.

3. Asia C-387/05, komissio vastaan Italia

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (24.10.2005), että Italia on rikkonut yhteisön oikeutta, koska se on yksipuolisesti vapauttanut tuontitulleista sekä siviili- että sotilaskäyttöön tarkoitettua materiaalia ja kieltäytynyt laskemasta ja maksamasta tällaisen vapautuksen perusteella perimättä jätettyjä omia varoja sekä

viivästyskorkoja. Italia kiisti kanteen ja vetosi EY 296 artiklaan, jonka mukaan mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusasetujensa vastaiseksi ja jonka mukaan jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusasetujensa turvaamiseksi.

Suomi pyysi 24.2.2006 päivätyllä hakemuksella saada tukea väliintulijana Italiaa. Suomi ei jättänyt asiassa väliintulokirjelmää.

Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Colomer* antoi asiassa ratkaisuehdotuksensa 10.2.2009.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* hyväksyi 15.12.2009 antamallaan tuomiolla komission kanteen. Tuomioistuim katsoi, että EY 296 artiklaa on tulkittava suppeasti ja että siihen vetoavan jäsenvaltion on näytettävä toteen tarve turvautua kyseiseen poikkeukseen. Tuomioistuim katsoi, ettei Italia ollut täyttänyt tätä näyttövelvollisuutta.

4. Asia C-409/05, komissio vastaan Kreikka

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (21.11.2005), että Kreikka on rikkonut yhteisön oikeutta, koska se on laiminlyönyt omien varojen asetuksen mukaisen velvollisuutensa todeta ja tulouttaa omat varat puolustustarvikkeiden tuonnin osalta ja laiminlyönyt viivästyskoron maksamisen tältä osin. Kreikka kiisti kanteen ja vetosi EY 296 artiklaan, jonka mukaan mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusasetujensa vastaiseksi ja jonka mukaan jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusasetujensa turvaamiseksi.

Suomi katsoi Kreikkaa tukevassa väliintulokirjelmässään (11.12.2007), että komission kanne tulisi hylätä. Suomi osallistui asiassa 25.11.2008 järjestettyyn suulliseen käsittelyyn.

Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Colomerin* 10.2.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* hyväksyi 15.12.2009 antamallaan tuomiolla komission kanteen Suomen kannan vastaisesti. Tuomioistuim katsoi, että EY 296 artiklaa on tulkittava suppeasti ja että siihen vetoavan jäsenvaltion on näytettävä toteen tarve turvautua kyseiseen poikkeukseen. Tuomioistuim katsoi, ettei Kreikka ollut täyttänyt tätä näyttövelvollisuutta.

5. Asia C-461/05, komissio vastaan Tanska

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (23.12.2005), että Tanska on rikkonut yhteisön oikeutta, koska se on laiminlyönyt omien varojen asetuksen mukaisen velvollisuutensa todeta ja tulouttaa omat varat puolustustarvikkeiden tuonnin osalta ja kieltäytynyt maksamasta viivästyskorkoa omille varoille, jotka se jätti asettamatta komission käyttöön. Tanska kiisti kanteen ja vetosi EY 296 artiklaan, jonka mukaan mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusasetujensa vastaiseksi ja jonka mukaan jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusasetujensa turvaamiseksi.

Suomi katsoi Tanskaa tukevassa väliintulokirjelmässään (13.7.2006), että komission kanne tulisi hylätä. Suomi osallistui asiassa 25.11.2008 järjestettyyn suulliseen käsittelyyn.

Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Colomerin* 10.2.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hyväksyi 15.12.2009 antamallaan tuomiolla komission kanteen Suomen kannan vastaisesti. Tuomioistuin katsoi, että EY 296 artiklaa on tulkittava suppeasti ja että siihen vetoavan jäsenvaltion on näytettävä toteen tarve turvautua kyseiseen poikkeukseen. Tuomioistuin katsoi, ettei Ruotsi ollut täyttänyt tätä näyttövelvollisuutta.

6. Asia C-205/06, komissio vastaan Itävalta

Kanteen kohde: Investointeja koskevat sopimukset — Vapaita rahansiirtoja koskevat määräykset — EY 57(2), 59 tai 60(1) artiklaan perustuvat pääomien ja maksujen liikkuvuuden rajoitukset — Ristiriita perustamissopimuksen kanssa

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (5.5.2006), että Itävallan ennen unionin jäseneksi tuloaan tekemiin kahdenvälisiin investointisopimusten sisältämät vapaita rahansiirtoja koskevat määräykset estävät Itävaltaa noudattamasta yhteisössä toteutettavia pääomien ja maksujen liikkuvuuden rajoituksia. Komission mukaan Itävalta ei ole noudattanut EY 307 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan, koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä poistaakseen ristiriidat kyseisten määräysten ja perustamissopimuksen pääomien ja maksujen vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten välillä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (11.12.2006) sekä asian suullisessa käsittelyssä (6.5.2008) Itävaltaa ja vaati kanteen hylkäämistä. Itävallan investointisopimusten sisältämät vapaita rahansiirtoja koskevat määräykset eivät ole ristiriidassa perustamissopimuksen kanssa sikäli kuin ei ole olemassa komission tarkoittamia toimenpiteitä, jotka olisivat ristiriidassa investointisopimusten kyseisten määräysten kanssa, eikä komissio ole tällaisia toimenpiteitä yksilöinyt.

Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduron* 10.7.2008 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 3.3.2009 antamassaan tuomiossa Suomen kannan vastaisesti, että Itävallan tasavalta ei ole noudattanut EY 307 artiklan toisen kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole käyttänyt aiheellisia keinoja ristiriitojen poistamiseksi pääomansiirtoa koskevista määräyksistä investointisopimuksissa, jotka se on tehnyt eräiden kolmansien maiden kanssa.

7. Asia C-239/06, komissio vastaan Italia

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (29.5.2006), että Italia on rikkonut yhteisön oikeutta, koska se on yksipuolisesti vapauttanut tuontitulleista sotilaskäyttöön tarkoitetun materiaalin ja kieltäytynyt laskemasta ja maksamasta tällaisen vapautuksen perusteella perimättä jätettyjä omia varoja sekä viivästyskorkoja. Italia kiisti kanteen ja vetosi EY 296 artiklaan, jonka mukaan mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusetujensa vastaiseksi ja jonka mukaan jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeelliseksi keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi.

Suomi katsoi Italiaa tukevassa väliintulokirjelmässään (26.1.2007), että komission kanne tulisi hylätä. Suomi osallistui asiassa 25.11.2008 järjestettyyn suulliseen käsittelyyn.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Colomerin* 10.2.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* hyväksyi 15.12.2009 antamallaan tuomiolla komission kanteen. Tuomioistuim katsoi, että EY 296 artiklaa on tulkittava suppeasti ja että siihen vetoavan jäsenvaltion on näytettävä toteen tarve turvautua kyseiseen poikkeukseen. Tuomioistuim katsoi, ettei Italia ollut täyttänyt tätä näyttövelvollisuutta.

8. Asia C-249/06, komissio vastaan Ruotsi

Kanteen kohde: Investointeja koskevat sopimukset — Vapaita rahansiirtoja koskevat määräykset — EY 57, EY 59 ja EY 60 artiklaan perustuvat pääomien ja maksujen liikkuvuuden rajoitukset — EY 307 artikla

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (2.6.2006), että eräät Ruotsin ennen unionin jäseneksi tuloaan tekemiin kahdenvälisiin investointisopimusten sisältämät vapaita rahansiirtoja koskevat määräykset estävät Ruotsia noudattamasta EY:n toimielinten toteuttamia pääomien ja maksujen liikkuvuuden rajoituksia. Komission mukaan Ruotsi ei ole noudattanut EY 307 artiklan toisen kohdan mukaisia velvollisuuksiaan, koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä poistaakseen ristiriidat kyseisten määräysten ja perustamissopimuksen pääomien ja maksujen vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten välillä.

Suomi tuki väliintulollaan Ruotsia. *Suomi* katsoi väliintulokirjelmässään (12.4.2007) sekä asian suullisessa käsittelyssä (6.5.2008), että kanteessa tarkoitetut investointeja koskevat sopimukset eivät ole komission väittämällä tavalla ristiriidassa EY 57 artiklan 2 kohdan, 59 tai 60 artiklan 1 kohdan kanssa. Ruotsi ei ole jättänyt täyttämättä EY 307 artiklan 2 kohdan mukaisia velvollisuuksiaan. Pelkästään se, että yhteisöllä on toimivalta yllä mainittujen määräysten nojalla toteuttaa rajoituksia, ei merkitse ristiriitaa kanteen kohteena olevien sopimusten kanssa. EY 307 artiklan 2 kohdassa edellytetään kuitenkin nimenomaisesti todettujen ristiriitojen olemassaoloa. Vaikka komission näkemys hyväksyttäisiin, useat esillä olevista sopimuksista sisältävät lausekkeita, joiden nojalla Ruotsi voi noudattaa mahdollisia EY:n toimielinten toteuttamia rajoituksia.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduron* 10.7.2008 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuim* katsoi 3.3.2009 antamassaan tuomiossa Suomen kannan vastaisesti, että Ruotsi ei ole noudattanut EY 307 artiklan toisen kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole käyttänyt aiheellisia keinoja ristiriitojen poistamiseksi pääomansiirtoa koskevista määräyksistä investointisopimuksissa, jotka se on tehnyt eräiden kolmansien maiden kanssa.

9. Asia C-480/06, komissio vastaan Saksa

Kanteen kohde: Jätehuoltopalvelujen hankinta — Palveluhankintadirektiivi 92/50/ETY — Kuntien välinen yhteistoiminta — Hallinnollinen uudelleenjärjestely

Asian käsittely: *Komissio* vaati kanteessaan (24.11.2006) yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Saksa ei ole noudattanut palveluhankintadirektiivin mukaisia velvoitteitaan. Eräät saksalaiset piirikunnat ovat tehneet sopimuksen jätehuoltopalveluista julkisoikeudellisen laitoksen kanssa kilpailuttamatta hankintaa yhteisössä, vaikka hankinnan arvo ylittää direktiivin soveltamisen kannalta merkityksellisen kynnyksarvon.

Suomi pyysi 19.3.2007 päivätyllä hakemuksellaan saada tukea väliintulijana Saksaa. *Suomi* ei jättänyt asiassa väliintulokirjelmää.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mázak* antoi asiassa ratkaisuehdotuksensa 19.2.2009.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* hylkäsi kanteen 9.6.2009 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että riidanalaista sopimusta ei tarvinnut kilpailuttaa. Tämä johtui siitä, että riidanalainen sopimus muodostaa perustan ja oikeudelliset puitteet julkisen palvelun suorittamiselle eli jätteiden hyödyntämiseen lämmöntuotannossa käytettävän laitoksen myöhemmälle rakentamiselle ja käyttämiselle. Sopimus on tehty ainoastaan julkisten viranomaisten välillä ilman yksityisen tahon osallistumista eikä siinä määrätä jätteidenkäsittelylaitoksen rakentamiseksi ja käyttämiseksi mahdollisesti tarpeellisen julkisen hankintasopimuksen tekemisestä tai estetä sellaisen tekemistä.

10. Asia C-518/06, komissio vastaan Italia

Kanteen kohde: Vakuutusyhtiöiden sopimuksentekovelvollisuus — Kolmas vahinkovakuutusdirektiivi 92/49/ETY — EY 43 artikla (sijoittautumisoikeus) — EY 49 artikla (palvelujen tarjoamisen vapaus)

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (20.12.2006), että Italia ei ole noudattanut direktiivistä ilmeneviä vakuutustuotteiden vapaan markkinoinnin eikä EY 43 ja EY 49 artiklan mukaisia velvoitteita. EY 43 ja 49 artiklaa rikotaan muun muassa siksi, että Italian lainsäädännössä säädetään kaikille vakuutuslaitoksille moottoriajoneuvojen vastuuvakuutuksen tekemistä koskeva velvollisuus, joka ulottuu kaikkiin vakuutuksenottajien luokkiin ja kaikkiin Italian alueisiin. Sopimuksentekovelvollisuuden aiheuttama rajoitus ei ole suhteellisuusperiaatteen mukainen.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (19.9.2007) Italiaa ja vaati kanteen hylkäämistä. Kirjelmässä käsiteltiin komission kannetta vain vakuutusyhtiön sopimuksentekovelvoitteen osalta. *Suomi* katsoi, että vakuutusyhtiöön kohdistuva sopimuksentekovelvollisuus on perusteltu sekä yleiseen järjestykseen että kuluttajansuojaan liittyvistä syistä, vaikka sen katsottaisiin rajoittavan palvelujen tarjoamisen vapautta ja sijoittautumisoikeutta. Sopimuksentekovelvollisuus on tarpeellinen ja oikeasuhteinen keino sillä tavoiteltujen päämäärien toteuttamiseen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mazák* katsoi 9.9.2008 antamassaan ratkaisuehdotuksessa Suomen kannan vastaisesti, että komission kanteen tulisi hyväksyä.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* hylkäsi 28.5.2009 antamallaan tuomiolla komission kanteen Suomen kannan mukaisesti. Tuomioistuin katsoi, että vakuutusyhtiöiden sopimuksentekovelvollisuus on asianmukainen keino edistää niiden yhteisön oikeussääntöjen täytäntöönpanoa, jotka koskevat jokaiselle ajoneuvon omistajalle säädettyä velvollisuutta liikennevakuutuksen ottamiseen, ja siten myös edistää näiden oikeussääntöjen tavoitteen eli tieliikenneonnettomuuksien uhreille maksettavien asianmukaisten korvausten turvaamisen toteutumista.

11. Asia C-438/07, komissio vastaan Ruotsi

Kanteen kohde: Yhdyskuntajätevesidirektiivi 91/271/ETY – Typen jälkikäsittely yhdyskuntajätevedenpuhdistamoissa

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (19.9.2007), että Ruotsi ei ole noudattanut direktiiviä, koska se ei ole varmistanut että kaikkien yli 10 000 asukasvastineluvun taajamien yhdyskuntajätevesien puhdistamojen kaikki päästöt, jotka johdetaan haavoittumiselle alttiille alueille tai niiden valuma-alueille, jälkikäsitellään typen osalta direktiivin edellyttämällä tavalla.

Suomi katsoi Ruotsia tukevassa väliintulokirjelmässään (7.5.2008) sekä asian suullisessa käsittelyssä (19.2.2009), että direktiivistä ei seuraa yleistä velvollisuutta typenpoistoon kaikkien haavoittumiselle alttiille alueille johdettavien jätevesien osalta vaan typenpoiston tarve riippuu paikallisista olosuhteista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies Kokottin 26.3.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistu*n hylkäsi komission kanteen 6.10.2009 antamallaan tuomiolla siltä osin kuin Ruotsi oli kiistänyt kanteen. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

12. Asia T-40/08, *European Renewable Energies Federation ASBL (EREF)* vastaan komissio

Kanteen kohde: Valtiontuki – Olkiluoto 3 – Komission kielteinen päätös

Asian käsittely: EREF vaati, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin julistaa mitättömäksi komission 25.9.2007 tekemän päätöksen, jolla komissio katsoi, että Ranskan vientiluottolaitoksen myöntämä, Teollisuuden Voima Oy:n ostaman Olkiluoto 3-voimalaitosyksikön rahoitukseen liittyvä vientitakuu ei ollut lainvastainen valtiontuki ja päätti lopettaa kantajan tekemän kantelun johdosta aloittamansa valtiontukiasian käsittelyn.

Suomi pyysi 9.6.2008 päivätyllä väliintulohakemuksellaan saada tukea väliintulijana komissiota.

Määräys: *Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin* päätti 19.11.2009 antamallaan määräyksellä, että asiaa ei oteta tutkittavaksi, koska kantajan edustajana ei toiminut kolmas osapuoli vaan EREF:n johtaja.

13. Asia T-129/08, *Sahlstedt ja muut* vastaan komissio

Kanteen kohde: Komission päätös 2008/24/EY — Luontodirektiivi 92/43/ETY — Natura-alue — EY 230 artikla — Tutkittavaksi ottaminen

Asian käsittely: *Sahlstedt ja muut* vaativat kanteessaan (31.3.2008) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, jolla päivitettiin luetteloa luontodirektiivin mukaisista nk. Natura-alueista, Suomea koskevilta osin tai ainakin kanteessa yksilöityjen alueiden osalta.

Komissio teki 2.9.2008 väitteen kanteen tutkimatta jättämisestä.

Suomi jätti asiassa väliintulohakemuksen (30.6.2008) tukeakseen komissiota. *Suomi* totesi väliintulokirjelmässään (18.11.2008), että Suomella ei ole lisättävää komission kirjelmään asian tutkittavaksi ottamisen osalta.

Kantajat ilmoittivat 20.5.2009 päivätyllä kirjeellään peruuttavansa kanteen.

Määräys: *Yhteisöjen tuomioistuin* antoi 30.6.2009 määräyksen asian poistamiseksi rekisteristä.

14. Asia C-281/08 P, *Landtag Schleswig-Holstein* vastaan komissio

Valituksen kohde: Valitus — Vaatimus saada tutustua asiakirjaan — Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 — Oikeudellisen neuvonannon suoja

Asian käsittely: Landtag Schleswig-Holstein valitti (27.6.2008) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-236/06 antamasta määräyksestä, jolla tuomioistuin on jättänyt tutkimatta sen komissiota vastaan nostaman kumoamiskanteen. Kyseisessä asiassa Landtag vaati kumottavaksi komission päätökset, joilla hylättiin Landtagin vaatimus saada tutustua asiakirjaan, joka sisältää komission oikeudellisen osaston lausunnon teletunnistetietoja koskevasta puitepäättösehdotuksesta

Suomi ilmoitti väliintulokirjelmässään (6.4.2009), että se ei ota kantaa kanneoikeutta koskevaan prosessuaaliseen kysymykseen, mutta ottaa tarvittaessa kantaa avoimuusasetuksen tulkintaa koskevaan pääasiakysymykseen sen jälkeen, kun valittajan asianosaiskelpoisuutta koskeva kysymys on ratkaistu.

Määräys: *Yhteisöjen tuomioistu*n hylkäsi valituksen 24.11.2009 antamallaan määräyksellä.

2.4.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Asia C-13/07, *komissio vastaan neuvosto*

Kanteen kohde: Neuvoston ja jäsenvaltioiden päätös yhteisön ja jäsenvaltioiden Maailman kauppajärjestön (WTO) yleisneuvostossa vahvistettavasta kannasta koskien Vietnamin liittymistä WTO:hon – EY 133 artikla (yhteinen kauppapolitiikka) – Toimivalta

Asian käsittely: *Komissio* vaatii kanteessaan (18.1.2007) yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan neuvoston ja jäsenvaltioiden päätöksen yhteisön ja jäsenvaltioiden WTO:n yleisneuvostossa vahvistettavasta kannasta koskien Vietnamin liittymistä WTO:hon. Päätös tulisi kumota siltä osin kuin sen oikeudellisena perustana on jaettua toimivaltaa koskeva EY 133 artiklan 6 kohta.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (27.9.2007) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (3.2.2009) neuvostoa ja vaati tuomioistuinta jättämään kanteen tutkimatta siltä osin kuin se koskee neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöstä ja joka tapauksessa hylkäämään kanteen perusteettomana. *Suomi* katsoi, että riidanalaisen neuvoston päätöksen on tullut perustua kaikkia niitä kysymyksiä koskeville oikeudellisille perustoille, joita yhteisön ja Vietnamin väliset WTO:n sopimuskokonaisuudesta johtuvat sitoumukset koskevat. WTO:n sopimuskokonaisuuteen sisältyy määräyksiä, joissa ylitetään EY 133 artiklan 6 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettulla tavalla yhteisön sisäinen toimivalta. Lisäksi ainakin GATS:iin sisältyviin yhteisön ja Vietnamin sidontalistoihin sisältyy EY 133 artiklan 6 kohdan toisessa alakohdassa mainittuja aloja koskevia sitoumuksia.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* katsoi 26.3.2009 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että kanne tulisi jättää tutkimatta siltä osin kuin se koskee neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden edustajien tekemää päätöstä. Muilta osin kanne tulisi hylätä perusteettomana. Ratkaisuehdotus oli pääosin Suomen kannan mukainen.

2. Asia C-246/07, *komissio vastaan Ruotsi*

Kanteen kohde: EY 10 artikla (lojaliteettivelvollisuus) – EY 300 artikla (sopimuksentekomenettely) – Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva Tukholman yleissopimus

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (22.5.2007), että Ruotsi on rikkonut EY 10 artiklaa ja EY 300 artiklan 1 kohtaa esittämällä yksipuolisesti Tukholman yleissopimuksen sihteeristölle niin sanottujen PFOS-yhdisteiden lisäämistä sopimuksen liitteeseen. *Komissio* katsoo, että Ruotsi rikkoi toimillaan yhteisön kansainvälisen edustuksen yhtenäisyyden, koska Ruotsi toimi asiassa, vaikka se tiesi yhteisön puitteissa aiottavan valmistella toimenpiteitä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (20.3.2008) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (29.4.2009) Ruotsia. *Suomi* katsoi, että kansainvälisen sopimuksen neuvottelemista yhteisön puolesta koskevasta EY 300 artiklan 1 kohdasta ei seuraa jäsenvaltiolle velvoitteita, joita Ruotsin voitaisiin edes periaatteessa katsoa rikkoneen. Lisäksi *Suomi* katsoi, että tietyn kysymyksen kuulumisesta yhteisön ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan ei seuraa, että yhteisö ja jäsenvaltiot voisivat vain yhdessä päättää kyseisen toimivallan käytöstä. *Suomi* katsoi myös, että arvioitaessa jäsenvaltioiden toimintamahdollisuuksia kansainvälisten ympäristösopimusten puitteissa on huomioitava EY 176 artikla, jonka mukaan suojatoimenpiteet, jotka on

toteutettu EY 175 artiklan nojalla, eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suoja-toimenpiteitä. Suomi katsoi lisäksi, että EY 10 artiklasta ei seuraa jaetun toimivallan sopimuksen osapuolena olevalle jäsenvaltiolle velvollisuutta pidäytyä toimivaltansa käytöstä tilanteessa, jossa yhteisö ei ole päättänyt käyttää omaa toimivaltansa ja jossa yhteisestä toimintalinjasta sopiminen yhteisön ja jäsenvaltioiden kesken ei ole osoittautunut mahdolliseksi.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduro* katsoi 1.10.2009 antamassaan ratkaisuehdotuksessa Suomen kannan vastaisesti, että Ruotsi ei ole noudattanut EY 10 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on ehdottanut yksipuolisesti, että PFOS-yhdisteet lisätään pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskevan Tukholman yleissopimuksen liitteisiin, ennen kuin yhteisön asiaa koskeva päätös tehtiin.

3. Asia C-514/07 P, Ruotsi ja Association de la presse internationale ASBL (API) vastaan komissio

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjajulkisuus – Tuomioistuinkäsittelyn suoja – Tutkintatoimien tarkoituksen suoja

Asian käsittely: Ruotsi on valittanut (22.11.2007) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antamasta tuomioista asiassa T-36/04, *API*. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tuomiossaan, että komissiolla oli avoimuusasetuksen mukaisen tuomioistuinkäsittelyn suojan nojalla oikeus kieltäytyä luovuttamasta asiakirjoja jotka liittyivät oikeudenkäyntiasioihin, joissa ei ollut vielä järjestetty suullista käsittelyä. Tuomioistuin ei näiden tilanteiden osalta edellyttänyt luovuttamismahdollisuuden asiakirjakohtaista ja konkreettista tutkintaa. Ruotsi katsoo, ettei tämä sovellu yhteen sen velvollisuuden kanssa, että luovuttamiskysymys on tutkittava kulloisenkin asiakirjan sisällön perusteella.

Suomi yhtiä asian suullisessa käsittelyssä (16.6.2009) Ruotsin vaatimuksiin. Suomi katsoi, että konkreettinen ja asiakirjakohtainen tutkimisvelvollisuus koskee toimielimen oikeudenkäyntikirjelmää. Vaikka oikeudenkäynnin vaihe tulee luonnollisesti ottaa huomioon yhtenä tekijänä poikkeuksen soveltamista koskevassa arvioissa, Suomi katsoi yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen katsoessaan, että asiakirjakohtaista tutkimisvelvollisuutta ei missään tapauksessa sovelleta ennen istunnon ajankohtaa. Tuomion katsottiin olevan oikeudellisesti virheellinen myös siltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että avoimuusasetuksen 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ylivoimaisen yleisen edun tulee periaatteessa olla erillinen niistä periaatteista, jotka ovat kyseisen asetuksen taustalla.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduro* katsoi 1.10.2009 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antama tuomio tulisi kumota. Julkisasiamies katsoi, että asiakirjapyyntö, jotka koskevat oikeutta saada tutustua asianosaisten toimittamiin kirjallisiin lausumiin silloin, kun asia on vielä vireillä, tulisi osoittaa yhteisöjen tuomioistuimelle. Ratkaisuehdotus ei ollut Suomen kannan mukainen.

4. Asia C-28/08 P, komissio vastaan Bavarian Lager Co Ltd. ja Euroopan tietosuojavaltuutettu

Valituksen kohde: Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Yksityisyyden suojaa koskeva poikkeus – Henkilötietoasetus (EY) N:o 45/2001

Asian käsittely: Komissio on valituksellaan (24.1.2008) pyytänyt yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-194/04, *Bavarian Lager*, antaman tuomion. Tuomiolla kumottiin komission päätös, jolla komissio kieltäytyi antamasta tutustuttavaksi kantajan pyytämään kokouspöytäkirjaan viiden kokousosallistujan nimen osalta. Komissio katsoo, että tuomiossa on tulkittu väärin avoimuusasetuksen mukaista yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suojaa koskevaa poikkeusta. Komission mukaan poikkeusta sovellettaessa tulisi soveltaa myös henkilötietoasetuksen säännöksiä.

Suomi katsoi Bavarian Lageria tukevassa väliintulokirjelmässään (26.8.2008) ja asian suullisessa käsittelyssä (16.6.2009), että komission valitus tulisi hylätä. *Suomi* katsoi, että yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suojaa koskevaa poikkeusta sovellettaessa on otettava huomioon henkilötietojen suojaa koskevat yhteisön lainsäädännön periaatteet. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että henkilötietoja sisältävää asiakirjaa koskevaa asiakirjapyyntöä ratkaistaessa olisi sovellettava henkilötietoasetuksen mukaisia menettelysääntöjä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* katsoi 15.10.2009 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että komission valitus tulisi hylätä. Julkisasiamies katsoi, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion lopputulos oli oikea, mutta perustelut virheellisiä. Julkisasiamiehen mukaan kyseinen asiakirjapyyntö ei kuulunut henkilötietoasetuksen soveltamisalaan, koska se ei merkinnyt ”henkilötietojen käsittelyä, joka suoritetaan kokonaan tai osittain automaattisesti”, tai ”sellaisten henkilötietojen muuta kuin automaattista käsittelyä, jotka muodostavat rekisteröintijärjestelmän osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisteröintijärjestelmän osa”. Näin ollen henkilötietoasetuksen mukaiset menettelyt ja säännökset eivät tulleet sovellettaviksi. Komissio sovelsi avoimuusasetuksen mukaista yksityisyyden suojaa koskevaa poikkeusta virheellisesti ottaen mm. huomioon, että kyseessä oli puhtaasti ammatillisessa asemassaan toimineiden edustajien välinen kokous. Ratkaisuehdotus oli lopputulokseltaan Suomen kannan mukainen.

2.4.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia T-29/08, *Liga para a Protecção da Natureza vastaan komissio*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 — Århus-asetus (EY) N:o 1367/2006 — Ympäristötieto — Komission kielteinen päätös

Asian käsittely: Kantaja vaatii kanteessaan (18.1.2008), että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa komission päätöksen, jolla komissio kieltäytyi luovuttamasta kantajan pyytämiä asiakirjoja vedoten avoimuusasetuksen mukaiseen tutkintatoimien suojaa koskevaan poikkeukseen asiakirjajulkisuudesta. Kantajan pyytämät asiakirjat liittyivät komission Portugalia vastaan käynnistämään, ns. luontodirektiivin 92/43/EY rikkomista koskeneeseen valvontamenettelyyn. Komissio katsoi, että asiakirjojen luovuttaminen vaarantaisi komission ja jäsenvaltion välisen luottamuksen valvontamenettelyn puitteissa ja siten näiden tutkintatoimien tarkoituksen.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (26.8.2008) kantajaa. *Suomi* katsoi, että ympäristötietoa koskevien asiakirjapyyntöjen käsittelyssä tulee huomioida muun muassa ympäristötiedon saatavuutta koskevien Århusin yleissopimuksen ja Århus-asetuksen tavoitteet. Näillä tavoitteilla on merkitystä tulkittaessa avoimuusasetuksen mukaisia poikkeuksia asiakirjajulkisuudesta, sekä erityisesti arvioitaessa sitä, edellyttääkö avoimuusasetuksessa tarkoitettu ylivoimainen yleinen etu asiakirjojen luovuttamista. *Suomi* katsoi, että komissio oli laiminlyönyt velvollisuutensa arvioida konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti, kuuluivatko pyydetyt asiakirjat poikkeusperusteen piiriin. Komissio oli lisäksi laiminlyönyt velvollisuutensa soveltaa avoimuusasetuksen poikkeusperusteita suppeasti. Komissio ei myöskään ollut täyttänyt velvollisuuttaan tutkia, edellyttikö ylivoimainen yleinen etu asiakirjojen luovuttamista ja voidaanko asiakirjat luovuttaa osittain.

Komissio jätti hakemuksen, jossa se katsoi, että kanteen kohde on muuttunut ja siitä on tullut perusteeton. Komission mukaan tuomioistuimen ei siten ole tarve lausua asiasta vaan kanne raukeaa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 113 artiklan mukaisesti.

Suomi antoi komission hakemukseen liittyen kirjallisen lausuman (15.1.2009), jossa katsottiin, että komission näkemys kanteen perusteettomuudesta on perusteeton. Siitä seikasta, että komission uudessa päätöksessään antamat perustelut poikkeavat alkuperäisen ja kanteen kohteena olevan päätöksen perusteluista, ei voi seurata sellaista kanteen kohteen muutosta, jonka seurauksena kanteesta tulisi perusteeton edellä mainitun työjärjestyksen 113 artiklan tarkoittamalla tavalla.

2. Asia C-211/08, komissio vastaan Espanja

Kanteen kohde: Asetus (ETY) N:o 1408/71 — EY 49 artikla (palvelujen vapaa liikkuvuus) — Toisessa jäsenvaltiossa saadusta välttämättömästä hoidosta syntyneiden kulujen korvaaminen

Asian käsittely: Komissio vaatii kanteessaan (20.5.2008) yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Espanja ei ole noudattanut EY 49 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on evännyt korvauksen sellaisista lääketieteellisistä kuluista, jotka ovat syntyneet toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvan tilapäisen oleskelun aikana saadusta välttämättömästä sairaanhoidosta. Komissio katsoo, että Espanjan järjestelmä voi rajoittaa sekä sairaanhoitopalveluiden tarjoamista että sellaisten muiden kuin sairaanhoitopalveluiden tarjoamista, jotka ovat syynä Espanjassa asuvan henkilön siirtymiseen toiseen jäsenvaltioon.

Suomi katsoi Espanjaa tukevassa väliintulokirjelmässään (17.2.2009), että Espanja on toiminut asetuksen 1408/71 mukaisesti. Siltä osin kuin komissio katsoo Espanjan lainsäädännön rajoittavan palveluiden tarjoamisen vapautta sairaanhoitopalveluiden osalta, EY 49 artikla ei ole lainkaan sovellettavissa asiaan. Henkilön liikkumisella toiseen jäsenvaltioon ja siellä vastaanotetuilla sairaanhoitopalveluilla ei ole EY 49 artiklan soveltamisen kannalta riittävää yhteyttä tilanteessa, jossa henkilö oleskelee muusta kuin lääketieteellisistä syistä toisessa jäsenvaltiossa ja oleskelun aikana ilmenee, että hänen tilansa edellyttää lääketieteellisistä syistä välttämättömiksi tulevia sairaanhoitopalveluita. Muiden kuin sairaanhoitopalveluiden osalta rajoitus vaikuttaa täysin hypoteettiselta, eikä Espanjan lainsäädäntöä voida tältä osin pitää EY 49 artiklan vastaisena.

3. Asia T-362/08, IFAW vastaan komissio

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 1 kohdan poikkeusperusteet

Asian käsittely: Internationaler Tierschutz-Fonds GmbH (IFAW) vaati kanteessaan (28.8.2008) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, jolla komissio on kieltäytynyt myöntämästä oikeutta tutustua Saksan liittokanslerin kirjeeseen komission puheenjohtajalle. Kirje koski Natura 2000 -järjestelmään kuuluvan alueen luokittelun poistamista ja se on yksi niistä asiakirjoista, joiden luovuttamisen kieltämistä koskevan päätöksen yhteisöjen tuomioistuin kumosi 18.12.2007 asiassa C-64/05 P, *Ruotsi v. komissio*, antamallaan tuomiolla. Komissio luovutti asiakirjat kantajalle 19.6.2008 lukuun ottamatta kyseessä olevaa kirjettä. Komissio perusteli kieltäytymisensä pääosin sillä, että Saksa oli vastustanut asiakirjan luovuttamista. Komissio katsoi, ettei sillä ole avoimuusasetuksen mukaan itsenäistä harkintavaltaa asiakirjan luovuttamisen osalta, kun asiakirjan alkuperävaltio on vastustanut sen luovuttamista.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (17.4.2009) IFAW:a ja katsoi, että komissio on riidanalaisessa päätöksessään tulkinnut ja soveltanut virheellisesti avoimuusasetusta, koska se ei ollut tutkinut, arvioinut ja perustellut sisällöllisesti niiden avoimuusasetuksen poikkeusperusteiden soveltuvuutta, joihin jäsenvaltio on vedonnut katsoessaan, että asiakirjaa ei tule luovuttaa. EY 253 artiklassa tarkoitettu toimitelimen perusteluvelvollisuus ei täyttynyt sillä, että toimitelin välitti hakijalle jäsenvaltiolta saamansa perustelut, vaikka poikkeusperuste voisikin asiallisesti soveltua tilanteeseen. Toiseksi *Suomi* katsoi, että todistusvelvollisuus poikkeusperusteiden soveltuvuudesta ei voi olla sillä osapuolella, joka ei ole voinut tutustua asiakirjan sisältöön, ja jolla ei siten ole käytössään tarvittavaa tietoa, jonka perusteella se voisi esittää todisteita poikkeusperusteiden soveltuvuudesta.

4. Asia C-423/08, komissio vastaan Italia

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 — Yhteisön tullikoodeksista annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92 — Tileihin kirjaaminen tullien jälkikannossa — Tullien jälkikannossa noudatettavat määräajat

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (24.9.2008), että Italia ei ole noudattanut yhteisön omien varojen asetuksen ja tullikoodeksin mukaisia velvoitteitaan, koska se on jättänyt noudattamatta määräaikoja, jotka koskevat jälkikäteen perittyjen yhteisön omien varojen kirjaamista tileihin, ja näin ollen maksanut ne yhteisölle myöhässä.

Suomi katsoi Italiaa tukevassa väliintulokirjelmässään (5.6.2009), että jälkikäteen määrättävät tullit voidaan kirjata tullikoodeksin mukaan yhteisön omien varojen tilille sekä osoittaa maksuvelvollinen vasta sen jälkeen, kun tullivelalliselle on annettu tilaisuus tulla kuulluksi.

5. Asia T-471/08, Toland vastaan Euroopan parlamentti

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus — Avoimuusasetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeusperusteet

Asian käsittely: Irlantilainen Toland on nostanut yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa Euroopan parlamenttia vastaan kanteen (23.10.2008), jossa hän vaatii, että Euroopan parlamentin varapuhemiehen tekemä päätös kumotaan siltä osin kuin siinä evätään kantajalta oikeus tutustua Euroopan parlamentin sisäisen tarkastuksen yksikön kertomukseen, jonka otsikkona on "Tarkastuskertomus Euroopan parlamentin jäsenten avustajakorvauksista".

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (2.9.2009) kantajaa. Suomi katsoi, että parlamentti ei ollut päätöksessään selvittänyt, millä tavoin asiakirjan luovuttaminen vaarantaisi tilintarkastustoimien tai päätöksenteon suojaa parlamentin väittämällä tavalla. Lisäksi Suomi katsoi, että parlamentti ei ollut arvioinut sitä, edellyttikö ylivoimainen yleinen etu joka tapauksessa asiakirjan luovuttamista.

6. Asia C-506/08 P, Ruotsi vastaan komissio (MyTravel Group)

Valituksen kohde: Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeusperusteet

Asian käsittely: Ruotsi on tehnyt valituksen (14.11.2008) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-403/05, *MyTravel Group plc*, antamasta tuomiosta. Ruotsi vaatii yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan ensimmäisen tuomiolauselman 2 kohdan ja komission päätökset niiltä osin kuin komissio oli kyseisillä päätöksillä kieltäytynyt antamasta *MyTravel Group plc*:lle oikeutta tutustua yhtäältä komission ns. Airtours-tuomion johdosta perustaman työryhmän raporttiin ja sen valmistelumateriaaliin ja toisaalta muihin Airtours/First Choice-asian asiakirja-aineiston asiakirjoihin.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (2.9.2009) Ruotsia. Suomi katsoi, että väitetyn päätöksentekomenettelyn vaarantuminen on osoitettava konkreettisesti ja yksityiskohtaisesti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimielimen perusteluvelvollisuudelle asettama standardi oli liian matala. Oikeudellisen neuvonannon suojaan liittyvää poikkeusperustetta oli samaten sovellettu liian kategorisesti ja hypoteettisesti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiossa ei lisäksi arvioitu kysymystä siitä, oliko riidanalaisessa päätöksessä varmistuttu siitä, että oliko asiakirjojen luovuttaminen yleisen ylivoimaisen edun vuoksi perusteltua.

7. Asia C-512/08, komissio vastaan Ranska

Kanteen kohde: Ennakkoluvan edellyttäminen korvauksen myöntämiselle toisessa jäsenvaltiossa saaduista tietyistä muista kuin sairaalahoidoista – Täydentävän korvauksen myöntäminen – EY 49 artikla

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (25.11.2008), että Ranska ei ole noudattanut EY 49 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on säättänyt ennakkoluvan korvauksen saamisen edellytykseksi sellaisten

yksityisvastaanotolla saatavilla olevien lääkäripalveluiden osalta, jotka edellyttävät kansallisessa laissa määriteltyjen erityislaitteiden käyttämistä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (10.7.2009) Ranskaa ja vaati kanteen hylkäämistä. Suomi katsoi, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jossa ennakkolupavaatimus on katsottu perustelluksi sairaalassa suoritettavien hoitopalvelujen osalta, on sovellettavissa myös erityislaitteiden käyttöä edellyttävien yksityisvastaanotolla saatavien lääkäripalvelujen osalta. Sairaalahoidon osalta vahvistetun suunnittelutarpeen katsottiin koskevan myös tällaista hoitoa. Tämän vuoksi ennakkolupavaatimus katsottiin perustelluksi.

8. Asia C-526/08, komissio vastaan Luxemburg

Kanteen kohde: Unionin tuomioistuimen perussäännön 24 artikla – *Ne bis in idem* -periaate – Oikeusvoiman periaate – Jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskeva menettely

Asian käsittely: Unionin tuomioistuin pyysi perussääntönsä 24 artiklan nojalla kaikkia jäsenvaltioita osallistumaan 2.12.2009 järjestettyyn suulliseen käsittelyyn komission Luxemburgia vastaan nostamassa rikkomusasiassa. Tuomioistuin pyysi jäsenvaltioita ottamaan kantaa Luxemburgin asiassa esiin nostamiin seikkoihin, jotka liittyivät *ne bis in idem* -periaatteen ja oikeusvoiman periaatteen tulkintaan. Luxemburg on vaatinut kanteen hylkäämistä tai tutkimatta jättämistä katsoen, että osa komission vaatimuksista olisi tullut esittää EY 228 artikla mukaisessa tuomion täytäntöönpanoa koskevassa rikkomusmenettelyssä eikä EY 226 artiklan mukaisessa rikkomusmenettelyssä. Luxemburg on perustellut vaatimustaan muun muassa sillä, että se on jo aiemmin tuomittu EY 226 artiklan mukaisessa asiassa C-266/01, *Euroopan komissio v. Luxemburg*, osin vastaavasta rikkomuksesta kuin mistä nyt esillä olevassa asiassa on kyse. Komissio kiisti Luxemburgin väitteet.

Suomi katsoi suullisissa huomautuksissaan (2.12.2009), että *ne bis in idem* -periaatteen soveltuminen jäsenyysvelvoitteiden rikkomismenettelyihin ei ole poissuljettua. Oikeusvoiman periaate sen sijaan soveltuu jäsenyysvelvoitteiden rikkomismenettelyihin. Koska perussopimuksen sanamuodon mukaisella tulkinnalla ei ole mahdollista selvittää, soveltuvatko kyseiset periaatteet jäsenyysvelvoitteiden rikkomusta koskeviin kanteisiin, soveltumista on arvioitava suhteessa kyseisten menettelyiden luonteeseen ja niiden asiayhteyteen.

9. Asia T-59/09, Saksa vastaan komissio

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 5 kohta – Jäsenvaltion oikeus kieltää komission hallussa olevan asiakirjan luovuttaminen

Asian käsittely: Saksa vaatii kanteessaan (11.2.2009) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, jolla komissio antoi Saksan liittotasavallan hallituksen esittämästä vastalauseesta huolimatta yksityisille kolmansille oikeuden tutustua Saksan viranomaisilta peräisin oleviin jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa menettelyä koskeviin asiakirjoihin. Kantajan mukaan komissiolla ei ole oikeutta tutkia itse laajasti niitä perusteita, joiden nojalla asiakirjaan tutustuminen evätään avoimuusasetuksen 4 artiklan 1 - 3 kohdan perusteella, sillä yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-64/05 P, *Ruotsi v. komissio*, antaman tuomion mukaan toimielin voi sivuuttaa jäsenvaltion esittämän vastalauseen vain, mikäli vastalauseetta "ei ole mitenkään perusteltu" tai siinä "ei ole tukeuduttu" avoimuusasetuksessa vahvistettuihin epäämisperusteisiin. Luettuna yhdessä EY 10 artiklan kanssa tämä tarkoittaa Saksan mukaan sitä, että epäämisperusteiden olemassaolon arviointi kuuluu normaalitapauksissa jäsenvaltioille.

Suomi katsoi komissiota tukevassa väliintulokirjelmässään (5.11.2009), että avoimuusasetuksen 4 artiklan 5 kohdassa annetaan jäsenvaltiolle mahdollisuus vastustaa siltä peräisin olevien asiakirjojen luovuttamista vain avoimuusasetuksen 4 artiklan 1-3 kohdan poikkeusten perusteella ja perustelemalla asianmukaisesti kantansa. Toimielimen tulee aina viime kädessä tutkia kyseessä oleva asiakirja ja *prima facie* arvioida, täyttävätkö jäsenvaltion esittämät perustelut paitsi muodollisesti myös sisällöllisesti edellä mainitun asianmukaisuuden vaatimuksen.

10. Asia T-82/09, Dennekamp vastaan Euroopan parlamentti

Kanteen kohde: Väliintulohakemuksen tekeminen – Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan poikkeusperuste ja suhde henkilötietoasetukseen (EY) N:o 45/2001

Asian käsittely: Hollantilainen Dennekamp on nostanut yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen (20.2.2009), jossa hän vaatii, että Euroopan parlamentin tekemä asiakirjajulkisuutta koskeva päätös kumotaan. Päätöksellä Euroopan parlamentti on evännyt kantajalta oikeuden tutustua asiakirjoihin, joista käy ilmi, ketkä Euroopan parlamentin jäsenet ovat lisäeläkejärjestelmän jäseniä, nimiluetteloon, josta käy ilmi ketkä olivat lisäeläkejärjestelmän jäseniä 1.9.2005 sekä sellaisten tämänhetkisten jäsenten nimiluetteloon, joiden osalta parlamentti maksaa kuukausittaisia maksuja.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (20.10.2009) Dennekampia. Suomi katsoi, että avoimuusasetuksen ja henkilötietoasetuksen suhde tulee määritellä *Bavarian Lager*-tuomiosta ilmenevällä tavalla. Parlamentti ei ollut osoittanut, että pyydettyjen tietojen luovuttaminen konkreettisesti ja tosiasiallisesti vaarantaisi parlamentin jäsenten yksityiselämän suojaa. Lisäksi asiaan liittyvä julkinen etu puolsi asiakirjojen luovuttamista.

11. Asia C-255/09, komissio vastaan Portugali

Kanteen kohde: EY 49 artikla (palvelujen vapaa liikkuvuus) – Sairaanhoidokulujen korvaaminen – Muu kuin sairaalahoito

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (9.7.2009), että Portugali rikkoo EY 49 artiklaa, koska se ei ole mahdollistanut muusta kuin sairaalahoidosta toisessa jäsenvaltiossa aiheutuneiden sairauskulujen korvaamista. Komission mukaan asiasta tulisi nimenomaisesti säätää eikä korvaamisen edellytykseksi saa asettaa ennakkoluvan myöntämistä.

Suomi pyysi 28.9.2009 päivätyllä hakemuksellaan saada tukea väliintulijana vastaajana olevaa Portugalia.

12. Asia T-347/09, Saksa vastaan komissio

Kanteen kohde: Valtion tuki – Tuki ympäristöjärjestöille – Yleistä taloudellista etua koskevat palvelut(SGEI) – Altmark-kriteerit

Asian käsittely: Saksan nostama kanne (31.8.2009) koskee komission valtiontukipäätöstä, jossa arvioitiin Saksan ilmoittaman luonnonsuojelua koskevan tukiohjelman yhteensopivuutta unionin valtiontukisääntöjen kanssa. Komission päätöksessä katsottiin, että tukiohjelmaan liittyy valtiontukea, mutta tukiohjelma soveltuu kuitenkin EY 86 artiklan 2 kohdan nojalla yhteismarkkinoille ja on siis sallittu. Saksa vaatii kanteessaan, että päätös kumotaan siltä osin kuin ilmoitetut toimenpiteet luokitellaan siinä valtiontueksi.

Suomi pyysi 17.12.2009 päivätyllä hakemuksellaan saada tukea väliintulijana kantajana olevaa Saksaa.

2.5 LAUSUNTOPYYNNÖT

Tässä jaksossa esitellään SEUT 218 artiklan 11 kohtaan (aik. EY 300 artiklan 6 kohta) perustuvat unionin tuomioistuimelle esitetyt suunnitellun kansainvälisen sopimuksen unionin oikeuden mukaisuutta koskevat lausuntopyynnöt. Kertomuskaudella Suomi on osallistunut niiden kahden lausuntopyynnön käsittelyyn, jotka ovat olleet vireillä unionin tuomioistuimessa.

SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaan jäsenvaltio, Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio voi pyytää unionin tuomioistuimen **lausunnon** siitä, onko suunniteltu kansainvälinen sopimus sopusoinnussa perussopimusten kanssa. Jos lausunto on kielteinen, suunniteltu sopimus ei voi tulla voimaan, ellei sitä ole muutettu tai perussopimuksia tarkistettu.

2.5.1 Lausunnot

1. Lausuntopyyntö 1/08, *sopimusten tekeminen GATS-sopimuksen XXI artiklassa tarkoitettujen WTO:n jäsenten kanssa*

Lausuntopyynnön kohde: EY:n ja sen jäsenvaltioiden erityisten sitoumusten listan muuttamiseen liittyvät sopimukset — EY 133 artikla (yhteinen kauppapolitiikka) — Toimivallan jako — Asianmukainen oikeusperusta

Asian käsittely: *Komissio* pyrki lausuntopyynnöllään selvittämään, kuuluuko EY:n ja sen jäsenvaltioiden erityisten sitoumusten muuttamiseen liittyvien sopimusten tekeminen WTO:n jäsenten kanssa yhteisön yksinomaisen toimivallan piiriin vai yhteisön ja sen jäsenvaltioiden jaetun toimivallan piiriin. Lisäksi komissio kysyi, onko EY 133 artiklan 1 ja 5 kohta yhdessä EY 300 artiklan 2 kohdan kanssa asianmukainen oikeusperusta säädökselle, jolla sopimukset tehdään yhteisön tai yhteisön ja sen jäsenvaltioiden puolesta.

Suomi katsoi kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan (14.7.2008 ja 10.2.2009), että lausuntopyynnön kohteena olevat sopimukset kuuluvat yhteisön ja sen jäsenvaltioiden jaetun toimivallan piiriin ja että lausuntopyynnössä mainitut määräykset eivät ole asianmukainen oikeusperusta säädökselle, jolla sopimukset tehdään yhteisön puolesta.

Lausunto: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 30.11.2009 antamassaan lausunnossa, että lausuntopyynnön kohteena olevien sopimusten tekeminen WTO:n jäsenten kanssa kuuluu EY:n ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan. Kyseisten sopimusten tekemistä koskevan yhteisön säädöksen on perustuttava sekä EY 133 artiklan 1 ja 5 kohtaan ja 6 kohdan toiseen alakohtaan että EY 71 artiklaan ja EY 80 artiklan 2 kohtaan luettuina yhdessä EY 300 artiklan 2 kohdan ja 3 kohdan ensimmäisen alakohdan kanssa.

2.5.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

2. Lausuntopyyntö 1/09, *sopimus Eurooppapatentti- ja yhteisöpatenttituomioistuimesta*

Lausuntopyynnön kohde: sopimus Eurooppapatentti- ja yhteisöpatenttituomioistuimesta — Yhdenmukaisuus perustamissopimuksen kanssa — Yhteisön toimivalta — Asianmukainen oikeusperusta

Asian käsittely: *Neuvosto* pyrkii lausuntopyynnöllään selvittämään, onko suunniteltu sopimus yhdistetyn patenttioikeudenkäyntijärjestelmän perustamisesta (tällä hetkellä nimetty Eurooppapatentti- ja yhteisöpatenttituomioistimeksi) sopusoinnussa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräysten kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.9.2009), että suunnitellulla sopimuksella ei vääristetä yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltuuksia sellaisena kuin on määritelty EY 220 ja sitä seuraavissa artikloissa, eikä sopimus ole tältä osin ristiriidassa perustamissopimuksen kanssa. Sopimukseen sisältyvät sopimuksen ja yhteisön oikeuden sääntöjen yhdenmukaista tulkintaa koskevat menettelyt eivät myöskään johda siihen, että yhteisö ja sen toimielimet olisivat sidottuja yhteisön oikeuden tiettyyn tulkintaan käyttäessään sisäisiä toimivaltuuksiaan, eikä sopimus tässä suhteessa ole ristiriidassa yhteisön perustamissopimuksen kanssa.

Suomi katsoi edelleen, että siltä osin kuin suunnitellun sopimuksen tarkoituksena ja sisältönä on eurooppapatenttia koskevan kansainvälisen lainkäyttö- tai tuomioistuinjärjestelmän perustaminen, yhteisön perustamissopimus ei perusta yhteisölle toimivaltaa kyseisin sopimuksen tekemiseen, vaan kyseisen sopimuksen tekeminen kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Siltä osin kuin suunnitellun sopimuksen tarkoituksena ja sisältönä on yhteisöpatenttia koskevan kansainvälisen lainkäyttö- tai tuomioistuinjärjestelmän perustaminen, sopimuksen tekeminen yhteisön puolesta tulee Suomen näkemyksen mukaan perustaa EY 229a ja 308 artiklaan.

Päätelmänään Suomi katsoi, että suunniteltu sopimus yhdistetyn patenttioikeudenkäyntijärjestelmän perustamisesta on sopusoinnussa perustamissopimuksen määräysten kanssa.

3 RIKKOMUSMENETTELYT

Seuraavassa käydään läpi ne SEUT 258 (aik. EY 226) artiklan mukaiset komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt, joissa kertomuskauden aikana on vastattu komission antamaan viralliseen huomautukseen (3.1 jakso) tai perusteltuun lausuntoon (3.2 jakso). Lisäksi käydään läpi komission EY 228 artiklan perusteella käynnistämät tuomion täytäntöönpanoa koskevat rikkomusmenettelyt. Kertomuskautena on vastattu yhteen EY 228 artiklan mukaiseen viralliseen huomautukseen (3.3 jakso).

EY 226 / SEUT 258 artiklan mukainen virallinen huomautus on komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämisen rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe, jossa komissio yksilöi oikeusriidan kohteen. Jäsenvaltiolla on yleensä kaksi kuukautta aikaa vastata viralliseen huomautukseen. Komissio voi antaa myös täydentävän virallisen huomautuksen.

EY 226 / SEUT 258 artiklan mukainen perusteltu lausunto on SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn toinen vaihe. Myös perusteltuun lausuntoon vastaamisen määräaika on kaksi kuukautta. Vastaamalla perusteltuun lausuntoon komissiota tyydyttävällä tavalla jäsenvaltio voi välttää kanteen unionin tuomioistuimessa. Komissio voi antaa myös täydentävän perustellun lausunnon.

Komissio voi käynnistää **EY 228 / SEUT 260 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn**, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut unionin tuomioistuimen rikkomusasiassa antaman tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa menettely jakaantui virallisen huomautuksen ja perustellun lausunnon vaiheeseen. Uuden SEUT 260 artiklan mukaisissa menettelyissä komission ei tarvitse enää antaa perusteltua lausuntoa vaan se viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi suoraan virallisen huomautuksen vaiheen jälkeen.

Jos EY 228 / SEUT 260 artiklan mukainen menettely etenee kannevaiheeseen ja unionin tuomioistuin katsoo, ettei aiempaa tuomiota ole pantu asianmukaisesti täytäntöön ajoissa, unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion maksettavaksi **kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon**.

3.1 EY 226 / SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET

1. Virallinen huomautus 1.12.2008 (2008/0769–0772); neljän direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2006/46/EY, 2006/66/EY, 2007/45/EY ja 2008/49/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (23.1.2009) kerrottiin, että direktiivit 2006/66/EY, 2006/46/EY ja 2008/49/EY on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivin 2007/45/EY täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

2. Virallinen huomautus 1.12.2008 (2008/2285); suuronnettomuuksien torjuntaa koskevan direktiivin 2003/105/EY täytäntöönpano

Komissio katsoo, että kahden direktiivin 2003/105/EY säännöksen täytäntöönpano on ollut Suomessa puutteellista.

Suomen vastauksessa (23.1.2009) kerrottiin, että kyseiset säännökset on pantu asianmukaisesti täytäntöön, mutta notifiointi on ollut puutteellista. Asianmukaiset notifiointit on nyt tehty.

3. Virallinen huomautus 1.12.2008 (2008/2301); romuajoneuvoista annetun direktiivin 2000/53/EY puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että useat romuajoneuvoista annetun direktiivin 2000/53/EY säännökset on pantu Suomessa puutteellisesti täytäntöön.

Suomen vastauksessa (23.1.2009) kiistettiin komission väitteet kokonaisuudessaan sekä Manner-Suomen että Ahvenanmaan maakunnan osalta.

4. Virallinen huomautus 30.1.2009 (2009/0046–0050); viiden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2007/47/EY, 2007/63/EY, 2008/7/EY, 2008/13/EY ja 2008/109/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (24.3.2009) kerrottiin, että direktiivit 2007/63/EY, 2008/7/EY ja 2008/13/EY on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2008/109/EY ja 2007/47/EY täytäntöönpanon todettiin olevan vielä kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

5. Virallinen huomautus 24.2.2009 (2009/2022); direktiivin 2006/117/Euratom täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2006/117/Euratom täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (15.4.2009) kerrottiin, että direktiivin 2006/117/Euratom täytäntöönpano on ilmoitettu komissiolle ja täytäntöönpano on automaattisesti voimassa myös Ahvenanmaan maakunnassa.

6. Virallinen huomautus 2.4.2009 (2009/0166-0171); kuuden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2006/118/EY, 2008/8/EY, 2008/15/EY, 2008/16/EY, 2008/82/EY ja 2008/97/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (25.5.2009) kerrottiin, että direktiivit 2008/8/EY, 2008/15/EY, 2008/16/EY, 2008/82/EY ja 2008/97/EY on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivin 2006/116/EY täytäntöönpanon todettiin olevan vielä kesken ja annettiin komissiolle arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

7. Virallinen huomautus 15.5.2009 (2009/2073); kasvihuonekaasupäästöjen seuranta

Komissio katsoo, että Suomi ei ole toimittanut sille kaikkia kasvihuonepäästöjen seurantaa ja Kioton pöytäkirjan täytäntöönpanoa koskevassa Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä 280/2004/EY ja komission päätöksessä 2005/166/EY tarkoitettuja tietoja, kun se on jättänyt ilmoittamatta tiedot oikeushenkilöistä, jotka on valtuutettu osallistumaan Kioton pöytäkirjan 6, 12 ja 17 artiklaan perustuviin järjestelmiin asiaa koskevien kansallisten tai yhteisön säännösten mukaisesti. Komissiolle toimitettuihin tietoihin ei ollut myöskään liitetty luetteloa oikeushenkilöistä, jotka jäsenvaltio on valtuuttanut pitämään hallussaan sallittuja päästömääräyksiköitä (AAU), poistoyksiköitä (RMU), päästövähennysyksiköitä (ERU) ja sertifioituja päästövähennyksiä (CER), mukaan luettuina väliaikaiset sertifioidut päästövähennykset (tCER) ja pitkäaikaiset sertifioidut päästövähennykset (ICER).

Suomi ilmoitti vastauksessaan (2.7.2009) pyydetty tiedot per 3.6.2009 ja totesi, että kyseiset tiedot jäivät epähuomiossa puuttumaan Suomen komissiolle 15. tammikuuta toimittamasta kansallisesta inventaarioraportista (National GHG - Inventory Report).

8. Virallinen huomautus 3.6.2009 (2009/0249–0252); neljän direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2004/8/EY, 2008/39/EY, 2008/76/EY ja 2009/7/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (21.7.2009) kerrottiin, että direktiivit 2008/76/EY ja 2009/7/EY on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2004/8/EY ja 2008/39/EY täytäntöönpanon todettiin olevan vielä kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

9. Virallinen huomautus 26.6.2009 (2008/2350); direktiivin 2004/8/EY mukaisen kertomuksen toimittaminen

Komission mukaan Suomi ei ole toimittanut komissiolle direktiivin 10 artiklan 1 kohdan mukaista kertomusta määräaikaan mennessä.

Suomen vastauksessa (13.8.2009) ilmoitettiin, että kertomus on toimitettu komissiolle.

10. Virallinen huomautus 26.6.2009 (2009/2148), postipalvelut

Komissio katsoo, että kansallisessa laissa postin yleispalvelun piiriin kuuluvia postipalveluja tarjoaville yrityksille asetetut toimilupavaatimukset, jotka koskevat velvollisuutta kattaa koko maan alue, velvollisuutta tarjota postin yleispalvelua kokonaan tai osittain taikka maksuvelvollisuutta, ovat kohtuuttomia ja perusteettomia. Komission mukaan postipalveluita sääntelevä kansallinen laki yhdessä maksuvelvollisuutta koskevan kansallisen lain kanssa ovat EY 49 artiklan ja postidirektiivin 97/67/EY, vastaisia.

Suomi totesi vastauksessaan (16.9.2009) ensiksi, että toisin kuin komissio väittää, Suomessa ei aseteta rinnakkaista yleispalveluvelvoitetta kaikille toimiluvan hakijoille, vaan valtioneuvoston tulee postipalvelulain 6.4 §:n mukaan määrätä yleispalveluvelvoite koko maan kattavan yleispalvelun takaamiseksi toimiluvassa sellaiselle postiyritykselle, jolla voidaan katsoa olevan edellytykset vastata yleispalvelun tarjoamisesta. Toiseksi toimilupamääräyksillä ei aseteta kaikille toimiluvan haltijoille velvollisuutta tarjota postipalveluita koko maassa, vaan yritys voi tarjota postipalveluita myös rajoitetulla alueella. Palveluiden tarjoamisesta rajoitetulla alueella ei välttämättä seuraa postitoimintamaksun maksuvelvollisuutta. Maksulain 4 §:n mukaan maksuvelvollisuus määräytyy toimilupa-alueen väestötiheyden perusteella siten, että maksua ei peritä, jos toimilupa-alueen väestötiheys on vähemmän kuin 250 asukasta neliökilometriä kohden. Lopuksi Suomi katsoi maksulain mukaisen postitoimintamaksujärjestelmän olevan EY 49 artiklan mukainen ja vastaavan postidirektiivin 9.4 artiklassa tarkoitettua korvausrahastoa sekä olevan tarkoitukseensa nähden perusteltu ja kohtuullinen.

11. Virallinen huomautus 26.6.2009 (2009/2170), *sähkön siirtoverkot*

Komissio katsoo, että Suomi ei ole täyttänyt sähköasetuksen 1228/2003 5 artiklan 2 kohdan, 9 artiklan ja 12 artiklan 1 kohdan sekä sen liitteen mukaisia velvollisuuksiaan. Väitetyt rikkomukset koskevat ns. pullonkaulojen hallinnan menetelmää Pohjois-Euroopan alueella, sähköän rajat ylittävää kauppaa koskevien asiaankuuluvien tietojen julkistamista sekä sähköasetuksen rikkomisesta johtuvia seuraamuksia.

Suomi totesi vastauksessaan (16.9.2009), että sähköasetuksen 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun suunnitelman kansallinen valmistelu on kesken ja että se on tarkoitus hyväksyä lokakuussa 2009. Muiden väitettyjen rikkomusten osalta, jotka ovat luonteeltaan varsin teknisiä, Suomi pääosin kiisti komission väitteet.

12. Virallinen huomautus 31.7.2009 (2009/0348-0352); *viiden direktiivin täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2007/2/EY, 2007/58/EY, 2008/62/EY, 2008/68/EY ja 2009/14/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (18.9.2009) todettiin direktiivien täytäntöönpanojen olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

13. Virallinen huomautus 28.9.2009 (2009/0452-0455); *neljän direktiivin täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2007/36/EY, 2008/43/EY, 2008/123/EY ja 2009/6/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (18.11.2009) kerrottiin, että direktiivit 2007/36/EY, 2008/123/EY ja 2009/6/EY on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivin 2008/116/EY täytäntöönpano on vielä kesken ja komissiolle annettiin arvio täytäntöönpanoaikataulusta.

14. Virallinen huomautus 9.10.2009 (2009/2233), *SOVA-direktiivin 2001/42/EY täytäntöönpano*

Komission mukaan SOVA-direktiiviä 2001/42/EY ei ole kaikilta osin saatettu asianmukaisesti osaksi Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntöä.

Suomen vastauksessa (21.12.2009) katsottiin, että direktiivi on pääosin saatettu asianmukaisesti osaksi Manner-Suomen lainsäädäntöä. Ahvenanmaan maakunnan osalta ilmoitettiin, että maakunnan lainsäädäntöä tullaan tietyiltä osin täydentämään.

3.2 EY 226 / SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT

1. Perusteltu lausunto 2.2.2009 (2007/4228); puun myyntitulon lähdeverotus

Komissio katsoo, ettei rajoitetusti verovelvollisten Suomesta saamien puun myyntitulojen verotus ole yhdenmukainen EY 56 artiklan ja ETA-sopimuksen 40 artiklan kanssa, sillä Suomessa olevan metsän omistajiin sovelletaan eri sääntöjä sen perusteella, ovatko nämä Suomessa yleisesti verovelvollisia vai eivät. Rajoitetusti verovelvolliset voivat komission mukaan joutua epäedulliseen asemaan yleisesti verovelvollisiin verrattuna, koska rajoitetusti verovelvolliset eivät voi vähentää saamastaan puun myyntitulosta tulon hankkimisesta aiheutuneita kuluja.

Suomen vastauksessa (25.3.2009) ilmoitettiin, että puun myyntitulon verotusta koskevaa lainsäädäntöä muutetaan. Rajoitetusti verovelvollisten saamien puun myyntitulojen verotuksessa siirrytään samaan verotusmenettelylain mukaiseen verotukseen, jota sovelletaan yleisesti verovelvollisten saamien puun myyntitulojen verotuksessa. Yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten saamia puun myyntituloja verotetaan muutoksen jälkeen yhtenäisen verokannan mukaisesti verovelvollisen asuinpaikasta riippumatta. Vastaavasti vähennysoikeutta laajennetaan siten, että myös rajoitetusti verovelvolliset voivat muutoksen seurauksena tehdä puun myyntitulosta tuloverolain mukaisia vähennyksiä.

2. Perusteltu lausunto 2.2.2009 (2008/0533); direktiivin 2006/32/EY täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2006/32/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (24.3.2009) todettiin, että direktiivin 2006/32/EY täytäntöönpano on edelleen kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu. Direktiivi kuuluu Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan ja kerrottiin, että maakuntahallitus tutkii mahdollisuutta laittaa direktiivi 2006/32/EY täytäntöön blankettilailla. Tämän vuoksi maakunnan hallitus odottaa Manner-Suomen täytäntöönpanoa.

3. Perusteltu lausunto 24.2.2009 (2008/2115); taiteilijoiden ja urheilijoiden lähdeverotus

Komission mukaan ulkomailla asuvien taiteilijoiden ja urheilijoiden osalta sovellettava lähdeverotus ei ole yhdenmukainen EY- ja ETA-sopimuksen palveluiden vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten kanssa. Komission mukaan muissa EU- tai ETA-valtioissa asuviin taiteilijoihin tai urheilijoihin kohdistuva verorasite saattaa olla suurempi kuin Suomessa asuviin taiteilijoihin ja urheilijoihin kohdistuva verorasite.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (16.4.2009) täsmentävänsä ulkomailla asuvien taiteilijoiden ja urheilijoiden verotusta koskevaa lainsäädäntöään siten, että kaikille ETA-alueeseen kuuluvissa valtioissa asuville taiteilijoille ja urheilijoille annetaan mahdollisuus valita joko lähdeverolain mukaisen verotus tai Suomessa yleisesti verovelvollisiin taiteilijoihin ja urheilijoihin sovellettava verotusmenettelylain mukainen verotus. Muutoksen jälkeen verotusmenettelylain mukaiseen verotukseen siirtyneet voivat vähentää tuloistaan todelliset tulonhankkimiseen liittyvät kulut. Muiden kuin tulonhankkimiseen liittyvien suorien kulujen vähennysoikeuden osalta Suomi ilmoitti, että lainsäädännössä on tarkoitus säilyttää rajoitus, jonka mukaan vähennysoikeus edellyttää, että verovelvollisen Suomesta saama puhdas ansiotulo on vähintään 75 prosenttia hänen Suomesta ja muualta verovuonna yhteensä saamasta puhtaasta ansiotulosta.

4. Perusteltu lausunto 24.2.2009 (2008/0662); direktiivin 2008/38/EY täytäntöönpano Ahvenanmaalla

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2008/38/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (15.4.2009) todettiin, että direktiivin täytäntöönpano Ahvenanmaan maakunnassa on vielä kesken. Direktiivi arvioitiin voitavan notifioida komissiolle toukokuussa 2009.

5. Perusteltu lausunto 26.6.2009 (2007/2395); sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2002/96/EY täytäntöönpano

Komissio katsoo, ettei eräitä sähkö- ja elektroniikkalaiteromudirektiivin säännöksiä ole sisällytetty kansalliseen lainsäädäntöön kokonaan ja/tai asianmukaisesti.

Suomen vastauksessa (21.8.2009) ilmoitettiin, että Suomen lainsäädäntöä tullaan täsmentämään sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettuun valtioneuvoston asetukseen tehtävillä muutoksilla sekä ympäristöministeriön asetuksella sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevasta kirjanpidosta. Osa komission väitteistä kiistettiin.

15. Perusteltu lausunto 26.6.2009 (2008/0771); direktiivin 2007/45/EY täytäntöönpano Ahvenanmaalla

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2007/45/EY täytäntöönpanosta Ahvenanmaalla.

Suomen vastauksessa (13.8.2009) kerrottiin, että direktiivin täytäntöönpano kuuluu Manner-Suomen yksinomaiseen toimivaltaan. Manner-Suomen täytäntöönpanoilmoitus kattaa siten täytäntöönpanon myös maakunnassa.

16. Perusteltu lausunto 26.6.2009 (2009/0050); direktiivin 2008/109/EY täytäntöönpano Ahvenanmaalla

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2008/109/EY täytäntöönpanosta Ahvenanmaalla.

Suomen vastauksessa (13.8.2009) kerrottiin, että direktiivin täytäntöönpano Ahvenanmaalla on ilmoitettu komissiolle.

6. Perusteltu lausunto 26.6.2009 (2006/4096); ulkomaisten eläkerahastojen Suomesta saamat osingot

Komissio katsoo, että Suomi rikkoo pääomien vapaata liikkuvuutta koskevaa EY 56 artiklaa sekä ETA-sopimuksen vastaavaa määräystä, koska se verottaa ulkomaisille eläkerahastoille maksettavia osinkoja ankarammin kuin kotimaisille eläkerahastoille maksettavia osinkoja. Tämä johtuu siitä, että Suomessa yleisesti verovelvollisilla kotimaisilla eläkelaitoksilla on oikeus vähentää verotuksessaan kulunsa sekä syntyneet ja tulevat eläkevastuunsa. Kotimaisten eläkelaitosten saamia osinkotuloja verotetaan käytännössä siten vain vähän tai ei lainkaan. Ulkomaiset eläkerahastot, jotka ovat Suomessa rajoitetusti verovelvollisia, eivät hyödy tällaisesta veropohjan kaventamisesta.

Suomen vastauksessa (21.8.2009) katsottiin, että ulkomaisille eläkerahastoille ja kotimaisille eläkelaitoksille maksettavien osinkojen verokohtelu ei ole EY- ja ETA-sopimuksen pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten vastaista. Osinkojen verotuksessa kotimaiset eläkelaitokset eivät ole ulkomaisia eläkerahastoja paremmassa asemassa. Sillä, että kotimaisten eläkelaitosten tuloihin kokonaisuutena voidaan tehdä elinkeinoverolain mukaisia vähennyksiä, ei ole asiassa merkitystä, koska yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten tilanteet eivät ole kokonaistulosta tehtävien vähennysten osalta objektiivisesti arvioiden toisiinsa rinnastettavia.

7. Perusteltu lausunto 9.10.2009 (2007/2371); yleishyödyllisten yhteisöjen arvonlisäverotus

Komissio katsoo, että yleishyödyllisten yhteisöjen suorittamien tavaroiden luovutusten ja palvelujen suoritusten verokohtelu Suomessa on arvonlisäverodirektiivin 2006/112/EY vastaista. Komission mukaan Suomi on jättänyt tietyt tuloverolaissa asetetut perusteet täyttävien yleishyödyllisten yhteisöjen Suomen alueella suorittamat vastikkeelliset tavaroiden luovutukset ja palvelujen suoritukset arvonlisäveron soveltamisalan ulkopuolelle, vaikka näitä yhteisöjä on arvonlisäverodirektiivin nojalla pidettävä arvonlisäverovelvollisina. Komissio katsoo lisäksi, että Suomi ei ole säätänyt direktiivin mukaisista tiettyjen yhteisöjen tietynlaisten toimien verovapaudesta. Kyse on muun muassa erilaisten järjestöjen jäsenilleen suorittamien palveluiden ja niihin suoraan liittyvien tavaroiden luovutusten verovapaudesta tietyin edellytyksin.

Suomen vastauksessa (4.12.2009) katsottiin, että komission väite tiettyjen yleishyödyllisten yhteisöjen suorittamien kaikkien tavaroiden luovutusten ja palvelujen suoritusten jättämisestä arvonlisäveron soveltamisalan ulkopuolelle on virheellinen. Arvonlisäverolain soveltamisala vastaa arvonlisäverodirektiivin soveltamisalaa ja Suomen lainsäädännössä on direktiivin tavoin säädetty tietyn, yleishyödylliseksi katsottavan toiminnan vapauttamisesta arvonlisäverosta. Nämä vapautukset ovat direktiivin mukaisia. Siltä osin kuin komissio katsoi, ettei tiettyjen yhteisöjen tiettyjä toimia ole direktiivin edellyttämällä tavalla vapautettu verosta, Suomi myönsi osan komission väitteistä ja kiisti osan.

8. Perusteltu lausunto 9.10.2009 (2009/0250); direktiivin 2008/39/EY täytäntöönpano Ahvenanmaalla

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2008/39/EY täytäntöönpanosta Ahvenanmaalla. Asia liittyy 30.1.2009 annettuun viralliseen huomautukseen.

Suomen vastauksessa (4.12.2009) kerrottiin, että direktiivin täytäntöönpano on ilmoitettu komissiolle Ahvenanmaan maakunnan osalta.

3.3 EY 228 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET

1. Virallinen huomautus 26.6.2009 (2007/0759), asiassa C-328/08 annetun tuomion täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-328/08, *komissio v. Suomi*, antaman tuomion täytäntöön panemiseksi. Tuomioistuin katsoi kyseisessä tuomiossa, että Suomi ei ollut noudattanut ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta annetun direktiivin 2004/35/EY mukaisia velvoitteitaan. Ympäristöministeriö oli ilmoittanut komissiolle, että eduskunnalle oli annettu 19.12.2008 hallituksen esitys direktiivin edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista Manner-Suomen osalta. Ahvenanmaan osalta oli todettu, että lainsäädäntöä muutetaan antamalla laki, jossa viitataan Manner-Suomen uuteen lainsäädäntöön.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (13.8.2009), että eduskunta on hyväksynyt tarvittavat lakimuutokset Manner-Suomen osalta 29.5.2009 ja ne on notifioitu komissiolle. Sääntelyä ilmoitettiin tultavan tarkentamaan asetustasoisin säännöksiin viimeistään syyskuussa 2009. Ahvenanmaan osalta Suomi ilmoitti, että maakunnan hallitus on antanut 1.6.2009 esityksen blankettilaista, jonka on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2009 kuluessa. Samalla maakuntahallitus antoi esityksen täydentävistä säännöksistä luonnonsuojelua ja ympäristönsuojelua koskeviin maakuntalakeihin. Nämä muutokset on tarkoitus saattaa voimaan mahdollisimman pian.

4 VALTION TUKEA KOSKEVAT MUODOLLISET TUTKINTAMENETTELYT

Jos komissio toteaa alustavan valtiontukia koskevan tutkimuksen jälkeen, että tietyn toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille on epäilyjä, se tekee päätöksen SEUT 108 (ent. EY 88) artiklan 2 kohdan mukaisen **muodollisen tutkintamenettelyn** aloittamisesta. Kyseistä jäsenvaltiota ja muita asianomaisia osapuolia pyydetään esittämään huomautuksensa asetetussa määräajassa. Muodollinen tutkintamenettely päätetään päätöksellä. Jos jäsenvaltio ei noudata ehdollisia tai kielteisiä päätöksiä, komissio voi viedä asian suoraan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

1. Komission muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskeva päätös valtiontuesta C 12/2009 *Järvi-Suomen Portti*

Komissio päätti 8.4.2009 aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn koskien Mikkelin kaupungin Järvi-Suomen Portin hyväksi mahdollisesti toteuttamia tukitoimenpiteitä. Menettely koskee komissiolle tammikuussa 2009 pelastamistukena ilmoitettuja uusia toimenpiteitä, vuonna 2004 alkaneeseen yrityksen saneerausmenettelyyn liittyviä toimenpiteitä sekä kaupungin vuonna 2000 yritykselle myöntämää takausta.

Suomi katsoi huomautuksissaan (13.5.2009), että vuoden 2000 takaus annettiin markkinataloussijoittajaperiaatteen mukaisesti, eikä kyse siten ollut valtiontuesta. Takausta oli joka tapauksessa vuonna 2000 voimassa olleissa aluetukisäännöissä sallittua alkuinvestointitukea. Saneerausmenettelyyn liittyvien toimenpiteiden ei katsottu muodostavan valtiontukea, koska Mikkeli on toiminut yksityisen markkinavelkojan tavoin. Suunnitelluissa uusissa toimenpiteissä katsottiin olevan kyse yhteismarkkinoille soveltuvasta pelastamistuesta.

Suomi esitti 28.8.2009 huomionsa komission päätöksen johdosta komissiolle toimitettuihin muiden asianomaisten osapuolten huomautuksiin.

5 NOTIFIKAATIOT

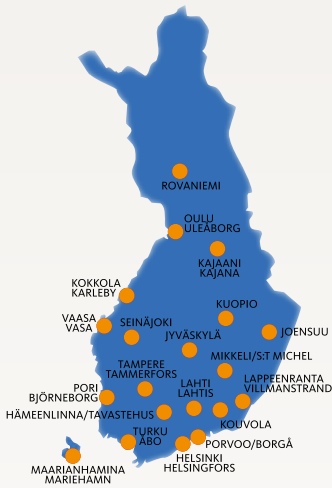
Jäsenvaltiot ovat velvollisia panemaan Euroopan unionin direktiivit täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään sekä ilmoittamaan täytäntöönpanosta komissiolle. Kyseistä täytäntöönpanoilmoitusta kutsutaan **notifikaatioksi**. Jos direktiivin täytäntöönpanoa ei ilmoiteta määräajassa, komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn.

Suomi on toimittanut kertomuskautena Euroopan yhteisöjen komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa koskevia ilmoituksia (notifikaatioita) valtakunnan osalta 87 ja Ahvenanmaan osalta 79.

Kuvat etukannessa:
EU-tuomioistuin, oikeuspalatsi.
Suullinen käsittely unionin oikeusistuimessa.

Kuvat takakannessa:
Oikeuspalatsin aula.
Unionin tuomioistuimen suuri jaosto.

Valokuvat: Euroopan unionin tuomioistuin.

Ulkoasiainministeriö
PL 482, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (09) 1605 5905
Faksi (09) 1605 6477
Utrikesministeriet
PB 482, 00023 STATSRÅDET
Tfn (09) 1605 5905
Fax (09) 1605 6477
Asiakaspalvelut maakunnissa
Kundservice i landskapen
Puh./Tfn 010 3456 700

EU-tuomioistuinasiat/OIK-30
Ulkoasiainministeriö
PL 417, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (09) 1605 5794
tai (09) 1605 5718 (arkisto)
Fax (09) 1605 5766
oik-30@formin.fi

europedirect.europa.eu